

Всеукраїнська загально-політична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА СВІТЛЯЩА

<http://svitlytsia.crimea.ua>

№ 38 (1871)

П'ятниця, 18 вересня 2015 р.

Видавється з 31 грудня 1992 р.

Ціна договірна

АНТИКОРУПЦІЙНИЙ «СПЕЦНАЗ» СКЛАВ ПРИСЯГУ

МЕТА №1 – ЗНИЩЕННЯ КОРУПЦІЇ

Президент Петро Порошенко взяв участь у церемонії складання присяги державного службовця детективами Національного антикорупційного бюро України. «Завдання антикорупційної системи України – знищити корупційного монстра», – заявив Глава держави.

Президент привітав перших детективів, які приступають до виконання своїх службових обов'язків: «Ви – справжній спецназ, який суспільство найняло, навчило, довірило і відрядило на боротьбу з корупцією».

«Працуйте без оглядки на обличчя, посади, погони. Думайте лише про нашу Україну. З вами готовий буде співпрацювати кожен українець. І нехай вас бояться хабарники. Страх і совість, закон і право – ось що вам дозволить подолати корупцію. Ще раз наголошу, що політична воля для досягнення цього результату вам надана. Створення законодавчої бази та відповідної інфраструктури завершується. Час для переможного наступу настів», – заявив Петро Порошенко.

Президент зазначив, що не лише Україна очікує від нових детективів НАБУ ефективного старту. «Великі сподівання на вас покладають наші партнери в Європейському Союзі й у

всому світі, щоб за величезними інституціональними реформами, створенням Антикорупційного бюро, Антикорупційної агенції, структур, які забезпечать ефективну боротьбу України з корупцією, нарешті, прийшли конкретні справи», – наголосив Глава держави. Президент висловив сподівання, що вже через 2-3 роки Україна опиниться на почесних місцях у Індексі сприйняття корупції біля своїх європейських партнерів – Чехії, Словаччини, біля Грузії, яка розпочала ці реформи кілька років тому.

П. Порошенко особливо відзначив, що обрані пройшли сурові випробування, адже з-поміж понад 2700 кандидатів були відібрані 70 найкращих. Голова Національного антико-

рупційного бюро Артем Ситник також був обраний у результаті конкурсу, за перебігом якого спостерігалася вся країна. «Лише такі чесні і прозорі конкурси ведуть до створення принципово нової правоохоронної системи», – наголосив Глава держави.

Президент зауважив, що на підставі саме таких конкурсів в Україні створюється патрульна поліція, яка вже користується колосальною довірою громадян. Безпредєдентний процес очищення почався в прокуратурі, де відбувається повна конкурсна заміна керівництва місцевих прокуратур. Таку ж технологію буде запроваджено в очищенні судової системи.

(Продовження на 3-й стор.)

ОБЛИЧЧЯ
ВЛАДИ

ДРУГИЙ ФРОНТ, ЧИ ВСЕ Ж ТАКИ ПЕРШИЙ?

Валентин БУТ

холодним душем. Хто б міг подумати, що ледь не totally зруїсифіковані Херсонщина, Січеславщина, Одецьшина, Миколаївщина, Харківщина, попри неймовірні зусилля ФСБ/ГРУшної агентури та вельми чисельної та впливової кремлівської п'ятої колони всередині країни, не лише не дадуться сковорі, а й у більшості своїй стануть потужними центрами волонтерського руху, в найкоротший час сформують добровольчі батальйони, які ціною життя своїх бійців прикриють Край у найсутужніший період. Без тієї народної одностайності вже, напевно, втратили б, шонайменше, половину України.

У цьому сенсі народ далеко обійшов свою незугарну владу, сковку за суттю, незмінно злодійську за своїми нахилами. В час біди, коли одні добровольці, озброєні лише застарілою стрілковою зброєю, в капіях та кросівках стримували натиск добре спорядженого, підкріплено по-тужною артилерією та прикритого бронею ворога, а інші за кошти, зібрані звичайними людьми – нашими з вами сусідами, яких влада досі принизливо іменує «маленькими українцями», закуповували за кордоном (!) найнеобхідніше для своїх

хлопчиків на фронті – бронежилети, шоломи, прилади нічного бачення, безсомнінно влада продовжувала нагрівати руки, власне, мародерствуя. В той час, як передсічні підприємці, не виставляючись, витрачали тисячі, дехто десятки тисяч доларів на те, щоб спорядити, одягнути, нагодувати, зрештою, військо, імплементація влада, не вміочи, а чи не бажаючи забезпечити його сама, не соромилася обкладати податками придбане підприємства для потреб війська, змушувала волонтерів, які завозили спорядження з-за кор-

дону, сплачувати чимале міто. Вона ж, у той час, коли війська криком кричали, вимагаючи надати їм бронетехніку, якою були заповнені військові склади, закупляли британські поліцейські бронетранспортери (дуже актуально під час війни!), протягувала оборудку з поставок для потреб війська за завищеними цінами мисливських (!) приладів нічного бачення, влаштовувала показові паради бронетехніки на Хрешчатику напередодні Іловайського котла. А хіба не наша влада, здавши без жодного пострілу Крим, дуже оперативно налагодила безмитну (!) торгівлю з місцевим окупантівським режимом, фактично підтримуючи його, Годуючи вороже військо? Хіба не вона, сердешна, покриває контрабанду на Донеччині та Луганщині? Хіба не наша влада буквально до вчоращого дня продовжувала співпрацювати з агресором, що вторгся на нашу територію, продаючи йому транспортні АНи (ХАЗ), які легко перевідладнати для потреб військових?

Список «досягнень» влади можна продовжувати і продовжувати, та найголовнішим закидом у її бік, безсумнівно, є невміння чи нездатність реанімувати економіку країни. Хтось називає відродження економіки другим фронтом проти путінської агресії. На мое ближоке переконання, цей фронт, насправді, основний.

(Продовження на 3-й стор.)

20 ВЕРЕСНЯ О 12.00

КРИМСЬКІ ТАТАРИ РОЗПОЧНУТЬ БЛОКАДУ АДМІНКОРДОНУ З КРИМОМ

Народний депутат від Блока Петра Порошенка, голова Меджлісу кримськотатарського народу Рефат Чубаров заявив, що акція кримських татар із блокування адміністративного кордону з Кримом розпочнеться 20 вересня о 12.00. Як передає кореспондент УНІАН, про це він сказав під час виступу в парламенті.

Р. Чубаров зазначив, що 20 вересня о 12.00 будуть перекриті дороги, які ведуть до Криму, щоб завадити перевезенню товарів на окуповану територію. Водночас, зауважив депутат, учасники акції пропускатимуть людей та легкові автомобілі, які переміщуватимуться до Криму. «Наша акція матиме тривалий характер», – підкреслив Р. Чубаров і наголосив, зокрема, на необхідності скасування закону про вільну економічну зону «Крим». Р. Чубаров закликав приєднуватися до цієї акції і зазначив, що її штаб розміщуватиметься на переправі «Чонгар». За його словами, таке рішення прийнято на знак протесту проти системних репресій проти жителів Криму з боку окупантійської влади і против «невдалих дій» українського уряду, що спричиняють проблеми із переміщенням.

(Продовження на 2-й стор.)

Колаж В. Бута

СЛОВО – ЗБРОЯ!

Ну що за нація така –
Їй кров пускає кат, лінчє
Вони ж – хто танчить гопака,
А хто про очерет* віршє...
Одні, отримавши наказ
У супостата не стріляти,
Вмирата, коли прийде час,
Стояти, не провокувати,
Стоять, хоча їх косить смерть,
Стоять в надії – влада знає,
Шо чинить. Ані «град», ні «смерч»
Втекти їх не переконає.
А інші в той же самий час
Вирішують, як здати в Мінську
Луганщину і той Донбас,
Шо так не любить українську.
Он, Крим же ловко так здали –
Нашо він нашим дилетантам?
Та зваб позбутись не змогли
І вже гендлюють з окупантом.
Везуть колони хур у Крим,
Сметану, сир, свинячі плічка,
Годують київські хохли
Моїх «зелених чоловіків»...
Ох, дуже скоро добре
Оте нездарне врядування,
Бо мій зелений очерет
Вже проростає крізь вагання.

Валентин БУТ

*Мимовільна реакція на лірично-філософський вірш одного шанованого автора «про очерет»...

КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Прозівіта» імені Тараса Шевченка, трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети «Кримська світлиця» нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства «Прозівіта» «БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ»

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована
Міністерством юстиції
України
Реєстраційне свідоцтво
КВ № 12042-913ПР
від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди по-
діляє думки авторів публі-
кацій, відповідальність за
достовірність фактів не-
суть автори.

Рукописи не рецензують-
ся і не повертаються. Ли-
стування з читачами - на
сторінках газети.

Матеріали для друку
приймаються в електрон-
ному вигляді. Редакція
залишає за собою право
скорочувати публі-
кації і редактувати мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора -
(067) 650-14-22
(050) 957-84-40

АДРЕСА РЕДАКЦІЙ:
95006, м. Сімферополь,
вул. Гагаріна, 5,
2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
<http://svitlytsia.crimea.ua>
Віддруковано в ТОВ
«МЕГА-Поліграф»,
м. Київ, вул. Марко
Вовчок, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
e-mail: office@mega-
poligraf.kiev.ua
Тираж — 5000

ВИДАВЕЦЬ -
ДП «Національне
газетно-журналіче
видавництво»

03040, м. Київ,
вул. Васильківська, 1,
тел./факс
(044) 498-23-65
Р/р 3712800300584
в УДКСУ у м. Києві
МФО 820019
код ЄДРПОУ 16482679
E-mail:
vidavniictvo@gmail.com

Розповсюдження,
передплатна, реклама:
тел. +38(044) 498-23-64;
+38 (050) 310-56-63

РАДА ВИЗНАЧИЛАСЯ З ДАТОЮ ПОЧАТКУ ОКУПАЦІЇ КРИМУ

Народні депутати ухвалили закон № 2954 «Про внесення змін до деяких законів України щодо визначення дати початку тимчасової окупації», яким встановлено 20 лютого 2014 року початком тимчасової окупації Криму і міста Севастополя. За відповідне рішення у віторок проголосували 239 народних обранців, повідомляє кореспондент «Укрінформу».

Як зазначається в пояснювальній записці до документа, метою ухваленого закону є визначення фактичної дати початку тимчасової окупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополь для запобігання незворотних негативних наслідків для майнових і немайнових прав та обов'язків громадян, юридичних осіб України, а також посилення позиції нашої держави в рамках вирішення спорів проти Російської Федерації в Європейському суді з прав людини та інших міжнародних юрисдикційних органах.

Автори закону зауважили, що наразі окремі законодавчі акти визначають

різну дату початку тимчасової окупації Криму — називається і 27 березня 2014 року, і 27 квітня 2014 року.

Водночас автори документа підkreślли, що фактичне захоплення Верховної Ради АРК відбулося 26 лютого 2014 року, проте порушення Збройними силами РФ порядку перевину державного кордону України та незаконне підебування на українській території з метою подальшої тимчасової окупації півострова відбулося ще 20 лютого, відповідно цей день і визначено як початок тимчасової окупації.

Як повідомлялося, 16 березня 2014 року в Крим-

му був проведений неконституційний референдум, результати якого були сфальсифіковані. За приєднання до Росії на ньому нібито проголосували 96,77%. Процес волевиявлення кримчан супроводжувався численними порушеннями.

17 березня президент Росії Володимир Путін всупереч нормам міжнародного права підписав указ «Про визнання Республіки Крим суверенною і незалежною державою».

20 березня Держдума Росії ратифікувала нелегітимний міждержавний договір про «приняття до складу Росії нових суб'єктів — Республіки Крим та міста федерального значення Севастополя».

21 березня Рада Федерації, намагаючись легалізувати кричущий акт агресії проти України, одноголосно ратифікувала міждержавний договір «Про прийняття в Російську Федерацію Республіки Крим та утворення у складі РФ нових суб'єктів».

САНКЦІЇ ПРОТИ РФ ЗА АНЕКСІЮ КРИМУ БУДУТЬ ЗАЛИШАТИСЯ ДОТИ, ДОКИ УКРАЇНА НЕ ПОВЕРНЕ ПІВОСТРІВ

Помічник Державного секретаря США з питань Європи та Євразії Вікторія Нуланд наголошує, що її країна готова запроваджувати нові санкції проти РФ, якщо Мінські угоди щодо врегулювання ситуації на Донбасі й надалі порушуватимуться. Як передає кореспондент УНІАН, про це вона сказала цього тижня у Києві.

«Санкції діятимуть, доки Мінські угоди не будуть повністю впроваджені. Якщо і коли Мінські угоди будуть повністю імплементовані, включаючи повернення українського суверенітету на державний кордон, тоді ми можемо розпочати послаблювати деякі санкції, але якщо «Мінськ» і надалі порушуватиметься, то може бути введено ще більше санкцій, і ми закликатимемо наших європейських партнерів до цього», — наголосила Нуланд. Водночас вона наголосила, що санкції проти Криму залишатимуться чинними доти, доки Україна не відновить свій суверенітет на території півострова.

Росія в березні 2014 року після введення військ анексувала український Крим і почала дестабілізувати ситуацію на Донбасі. Росія поставляє терористам озброєння і направляє

на Донбас найманців і свої регулярні війська. Через ці дії Євросоюз, США, Канада, Японія, Австралія та багато інших країн запровадили санкції проти Росії.

У березні 2015 року президент Європейської Ради Дональд Туск заявив, що лідери Євросоюзу на саміті ЄС вирішили пов'язати подальші санкції проти Росії з виконанням Мінських домовленостей, і ці заходи будуть чинними до повного виконання Мінських угод щодо врегулювання ситуації на ході України.

За оцінками експертів, Росія через міжнародні санкції втратила 98 млрд. євро.

«ЦЕЙ ЗЛОЧИН НЕ МАЄ ТЕРМІНУ ДАВНОСТІ...»

«У цей день, 16 вересня, 15 років тому був убитий журналіст Георгій Гонгадзе, чиє ім'я стало символом не тільки незалежності, професійної журналістики, а й початку змін в Україні», — йдеться у повідомленні.

При цьому на своїй сторінці в Facebook президент наголосив, що «цей злочин не має терміну давності».

Порошенко вшанував пам'ять усіх загиблих журналістів, загибель яких була пов'язана з їхньою професійною діяльністю, додали у прес-службі УНІАН

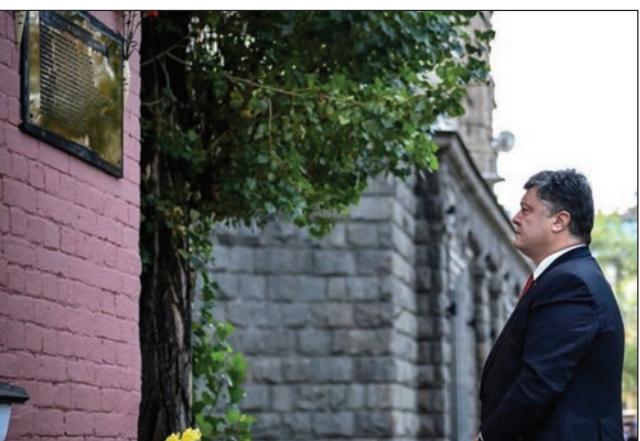
* * *

Представники кількох медіа-організацій передали в АП 273 справи про порушення прав журналістів, скочених на підконтрольній українській владі території України з дня прези-

дентства Порошенка. Вони вимагають від президента сприяти розслідуванню цих порушень та відзвітувати про результат.

Представники Національної спілки журналістів України, ГО «Телекритика», ГО «Центр UA», ГО «Інститут масової інформації» у річниці викрадення журналіста Георгія Гонгадзе нагадали президенту про складну ситуацію із свободою слова в країні. За словами медійників, нині під великим тиском громадських організацій створюється робоча група із розслідування порушень прав журналістів, до якої мають увійти правоохоронці, представники АП та журналісти. Перші звіти щодо порушень прав журналістів вона має надати 23 листопада.

<http://gazeta.ua>

БЛОКАДА КРИМУ СТАНЕ ВІКЛІКОМ УКРАЇНСЬКОМУ БІЗНЕСУ І ЧИНОВНИКАМ

Громадянська блокада Криму, анонсована лідерами кримськотатарського народу, стане вікліком бізнесу на окупованому півострові, а також українським чиновникам, які цьому процесу сприяють, вважає економічний експерт благодійного фонду «Майдан закордонних справ» Юрій Смелянський. Про це він сказав у інтерв'ю «Крим.Реалії».

На його думку, блокування доступу фур з українськими продуктами на територію півострова здатне вплинути на позицію української влади щодо закону про ВЕЗ «Крим», який дозволяє вести торговельні відносини з півостровом без сплати податків до бюджету.

«Оголошена акція — це прояв громадянської позиції щодо тих процесів, які в умовах війни відбуваються в країні. І це може вплинути на зміну точки зору представників влади у процесі ухвалення рішень щодо окупованої території Криму, а також окупованих територій Луганської та Донецької областей», — вважає експерт.

Ю. Смелянський нагадав, що у Верховній Раді зареєстрували альтернативні законопроекти, якими скасовується закон про ВЕЗ «Крим». Однак поки їх не внесли на розгляд парламенту. «Є група лобістів, які витрачали свою гроші на те, щоб закон про ВЕЗ «Крим» був ухвалений. Ім що, не цікаво, щоб він продовжував діяти? Вісім, цікаво. І в цих лобістів є свої депутати, які працюватимуть на те, щоб не лише не ухвалити альтернативний законопроект, а щоб навіть не допустити його розгляду», — сказав Смелянський.

За його словами, лобістами цього закону є представники українського великого бізнесу, які мали активи в Криму до його окупашії і яким закон про ВЕЗ «Крим» дозволив продовжувати вести цей бізнес. Конкретні імена та прізвища експерт не називає.

«ПРАВИЙ СЕКТОР» МАЄ НАМІР ПРИЄДНАТИСЬ ДО БЛОКАДИ КРИМУ

Національно-визвольний рух «Правий сектор» приєднається до блокади Криму, яку ініціював Меджліс кримськотатарського народу. Про це йдеться у повідомленні організації, опублікованому у віторок.

«Блокаду Криму ми розцінюємо як подвійний удар — і безпосередній удар по московських інтересах, і удар по нинішній системі, яка склалася в Україні, системі зради і здачі державних інтересів», — йдеться в повідомленні «Правого сектора». «Ми чітко усвідомлюємо, що звільнення Криму, як і звільнення окупованих територій Донбасу, неможливе без збройної боротьби з окупантами. А таку боротьбу можна повноцінно вести лише за умови реалізації стратегічної мети — повалення режиму внутрішньої окупашії», — сказано в повідомленні.

АВАКОВ НАЗВАВ СИТУАЦІЮ З ПРАВАМИ КРИМСЬКИХ ТАТАР У КРИМУ ГЕНОЦИДОМ

Міністр МВС Арсен Аваков назвав ситуацію з правами кримських татар у Криму геноцидом і витисканням з півострова. Як повідомляє кореспондент УНІАН, про свою позицію Аваков повідомив журналістам у Херсоні під час відкриття прийому новобраних у поліцію.

«У мене двояке ставлення до цього. Одне ставлення до ситуації з правами кримських татар у Криму. Те, що зараз відбувається з правами кримських татар у Криму, це цілковите савалля. По суті, це друга хвиля геноциду, коли кримських татар поступово витискають з Криму. З цим Україна змириться не може. І якщо всі до цього звикли, гострота цієї проблеми не змінюється», — сказав Аваков.

Він зазначив, що готовий забезпечити безпеку проведення акції Меджлісу кримськотатарського народу з блокування півострова. «Нам відомо про це, і ми в контакті з лідерами руху, які реалізують це. Така акція справедлива, ми можемо забезпечити повний правопорядок у цій ситуації. Я не думаю, що у нас будуть проблеми з безпекою», — повідомив Аваков.

За словами міністра, всі факти незаконного ставлення до жителів Криму, включаючи кримськотатарську громаду, фіксуються і їм буде дано правову оцінку.

«Не так давно ми відтворили управління внутрішніх справ Криму, де ми ухвалили рішення разом з прокуратурою фіксувати всі факти порушень прав громадян України в Криму, в тому числі і кримських татар. Рано чи пізно, і швидше рано, ніж пізно, Крим буде українським і всі повинні отр

У ПЕРЕДЧУТТІ ГОЛОДНОЇ ЗИМИ...

Наївні у своїй зазомбованості кримські ЗМІ чи не щодня поспішають порадувати читачів повідомленнями про те, які товари у якій кількості були не пропущені з України для реалізації на території Криму. А це сотні тонн свинини, інші харчі, що могли б достойно поповнити продуктовий кошик найбідніших, бо дешевші за російські. Тож далеко не кожна господина радітиме, що не матиме смачного борщу, або ж натомість буде змушені купити «Нашу рябу», яка вчоргове виросла в ціні і стала вполовину дорожчою за пернату «московичку» для простого люду.

Але найстрашніше очікується з 1 січня, коли буде повністю закрито кордон для українських товарів. І називають це люди голодом. Уже мало хто сподівається, що кримчани зможуть обійтися кримським, воно де завгодно, і переважно на полицях московських і пітерських супермаркетів, тільки не вдома. Розраховувати, що нас прогодує Росія з допомогою поставок поромом, теж не доводиться.

Але російській владі абсолютно байдуже, в якому становищі описніться кримчани. Головне — покарати Україну. Ті, хто навіть не уявляє, що таке хронічні недобдання, сотнями тонн утилізують заборонені до ввезення в Росію самою ж Росією вишукані сири і морські деликатеси. Для них це всього лиш цікава амбіційна гра, в якій головне — наполягти на своєму. Дарма, що

не кожному росіянину хоча б раз у житті доводилося скушувати цієї смакоти. До кримчан — та ж сама шана, вони теж уже зробили свою справу, і для них високі російські стандарти тепер обмежуються двічі на рік подорожчанням тарифів за комунальні платежі та електроенергією. А ще — недосяджними чергами в медичній закладах. Читачка «Кримської світлиці», яку турбує біль у нозі, повідомила, що мусить чекати своєї черги на рентген два місяці. Але це ще дрібній. Чула по телевізору, що росіянину з підозрою на інсульт запропонували чекати на МРТ півроку, але, заплативши, він пройшов обстеження протягом 15 хвилин, бо всі знають, реабілітація можлива лише тоді, коли лікування починається в перші години і навіть хвилини після крововиливу.

Місяць тому на сечокам'яну хворобу захворів мій кіт. Спостерігати за муками тварини, що ведуть до неминучої загибелі, це справжнє пекло, і я, звичайно ж, звернулася у ветклініку. Ви навіть не уявляєте, наскільки кошаче життя дорожче за людське. Спеціальний корм, що нібито не провокує утворення пісків, коштує понад тисячу рублів за кілограм. І добре, якщо підіймуть ліки зі звичайної аптеки, бо ветеринарі, зокрема настоянка з п'яти найпростіших рослин, включаючи листя берези, теж обійдеться на курс лікування у тисячу. А якби йшлося про людські дози, вона б коштувала до 15 тисяч. Тож коли хочеш бути відповідальним хазіїном, жити з чистою совістю — рожкошелься, позичай, відмовляйся від їжі. Цю ідею підказав мені знайомий із Дніпропетровська, колишній кримчанин, який приїхав сюди на 10 днів із щістма тисячами рублів, каже, торік вистачило. А тепер уже два дні нічого не єв, аби вкластися у свій скромний бюджет.

Можливо, когось дратує, що я все про ціні і про гроші. Та якби не ота тотальна залежність від них, писала б про поезію, тим більше, що мій гість подарував мені збірку виданих власним коштом віршів. Уже понад 20 років я не торкалася душею до справжньої поезії, від якої перехоплює подих і піднімається тиск. А для оточення автор цієї книги, колишній випускник Літературного інституту ім. Горького, всього лише сторож, і ставлення до нього відповідне.

З часів нашої юності Віктор був абсолютно аполітичним і громадсько пасивним, а його національністю була така поширені в Криму — кримчанин. Сьогодні він — запеклий українець, а на книзі, що подарав мені, читаю такі слова: «Пишаєшся твоїм патріотизмом, вклоняєшся за нього низько». А як пишаєшся я, що він став такою людиною!

А ще я пишаєшся Олександром Звездіним, хоча до цього часу й знала про нього лише те, що, на відміну від усіх кримських чиновників, він ставився до «Кримської світлиці» із симпатією, навіть був нашим читачем, а то й автором. Прихід Росії у Крим не вніс у життя Олександра якихось трагічних крітических, бо залишився він і при

й успадкувала вона не лише спільні багатства, а й ненайкращі традиції, які примушували людину хитрувати, лицемірити, втікнути в багно людську гідність.

Дніми в кримській пресі промайда «новина» з претензіями на сенсацію: в ялинській школі № 7 святкували 60-річний ювілей її директора, заслуженого вчителя Івана Олександровича Шарудила — згідно з прізвищем — українця. Директор і гадки не мав, що в кримській школі повернулися горбачовсько-сталинські традиції в боротьбі з тими, кому в чимось не до вподоби. Щоправда, методи осучаснилися: якщо раніше треба було нашкрябати донос у письмовому вигляді, то тепер за справу взялися блогери. Вони вдерлися в школу у вихідний, де о 17-й годині в коридорі були накриті столи, і вчителі вітали свого директора. Спадкоємці двох сумнозвісних вождів не помилилися: спіртні вчителі не перелили обачливо в чайники, як це в деяких колективах робилося за Горбачова. І простодушний, законсервований у своїй професії директор «спалився». А мав би знати, що в Росії увесь люд поголовно непітий, і 60 років — не привід для порушення «регламенту». А якщо вже так допекло, — треба замовляти ресторан і збирати там колег. Можливо, це додаткові витрати, але водночас і економія, бо гарантовано, що туди половина вчителів не прийде, навіть уже тому, що у кожній дами є сукня для подібних урочистих церемоній.

Тож директор зробив лише те, що робили сотні і тисячі інших директорів у навчальних закладах різного рівня і без чого його просто б не зрозуміли. На НП негайно відреагувала «міністр» Гончарова й усунула І. Шарудилу з посади. Бо як же це в коридорі такої святої установи могли дзвеніти келихи і лунати тости?! До речі, подібного камея таки не зафіксувала. І це у той час, як по всій Росії чимало школярів уже встигли закачати в себе стільки алкоголю, що іншим директорам залишалось тільки зазирти. І їхнє розбещення відбувалося без участі Івана Олександровича. Його ж підопічні навпаки — з ЕГЭ не одержали жодної двійки. І це єдина в Ялті школа, що може похвалитися такими успіхами.

Сьогодні її працівники збирають підписи на захист свого керівника, якого в ненайкращий спосіб привітало міністерство та управління освіти зі славною урочистою датою. Цікаво, а як святкували вони самі свої дні народження впродовж багатьох років? — невже чаем з булою?

Що ж, скажете, то була Україна, а «Россия — священная наша держава» — інша, і не її президент перед сотнями відеокамер лабав сучасні «буті-вугі» з мікрофоном у руках та «зависав» на кілька хвилин після кожного слова після чергової вечірки. Але ж це непоганий метод, аби відволіти людей від того, що насправді важливо і болить. Стежте одне за одним, підловлюйте іменинників — то, можливо, за цією благородною справою і не помітите, коли практично спорожніють поліції кримських овочево-фруктових магазинів. Постачальники товарів кають, що пройдіть з України буде повністю закрито не з 1 січня, а вже з 20 вересня, в самий розпал торів'їлі, коли люди затоварюються на усю зиму. А досвід підказує, що найнігірші прогнози в цій країні мають властивість спрвджуватися.

Тамара ФЕДОРЕНКО
м. Сімферополь

ТИМ ЧАСОМ...

КРЕМЛЬ ЗМІНЮЄ ПЛАНЫ ЧЕРЕЗ КРИЗУ: РОСІЯН ЧЕКАЄ ПІДВІЩЕННЯ ПЕНСІЙНОГО ВІКУ ВЖЕ В 2016 РОЦІ, ПРИЧОМУ І ДЛЯ ЖІНОК, І ДЛЯ ЧОЛОВІКІВ — ДО 65 РОКІВ

Російський уряд уже відмовився від трірічного планування і готове бюджет тільки на 2016 рік, однак Мінфін прораховує можливості бюджету на три роки. Завдання — зберегти до кінця 2018 р. не менше 2 трлн. руб. резервів сумарно в резервному фонді і фонді національного добробуту (ФНБ), заявив міністр фінансів Антон Силуанов, пишуть «Ведомості».

Через низьку ціну нафти недобір доходів за 2016-2017 роки — 2,2 трлн. руб., випливав з розрахунків Мінфіну, дефіцит — 2,9 трлн. і 3 трлн. руб., відповідно: це вже з урахуванням часткового скорочення витрат, передбачених Основними напрямками бюджетної політики, проти закладених в «докризовому» законі про бюджет на 2015-2017 pp.

Як заходи економії Мінфін пропонує підвищення пенсійного віку вже з 2016 р. Економія від цього — від 620 млрд. до 1,3 трлн. руб. за три роки залежно від швидкості підвищення: за 6 місяців або з року в рік, до 65 років для чоловіків і жінок. (УНІАН)

ЗА ПОРІВНЯННЯ ПУТИНА З ГІТЛЕРОМ РОСІЯНИН ОТРИМАВ ТРИ РОКИ КОЛОНІЇ

Міський суд Набережних Човнів у вівторок засудив активіста Рафіса Карапапова до трьох років колонії загального режиму за кілька постів у соціальній мережі «ВКонтакте». Після відбудутся основного покарання засудженному заборонено користуватися соціальними мережами протягом двох років, передає «Бі-бі-сі».

вомірний. «В інкrimінованих Карапапову матеріалах немає жодних ознак розпалювання ненависті на національному землі. Не знайшли ми в них і закликів до військових дій», — ідеться у заявлі центру.

На думку експертів центру, тексти, опубліковані Карапаповим, містять лише критику дій російської влади, яка не може розглядатися як достатня підстава для пошушення справи за цими статтями.

Правозахисний центр «Меморіал» вважає Карапапова політв'язнем.

УНІАН

* * *

У МЕДЖЛІСІ КРИМСЬКИХ ТАТАР ПРОГНОЗУЮТЬ НОВІ ПОКАРАННЯ ПІСЛЯ ВИРОКУ РАФІСУ КАШАПОВУ В РОСІЙ

Перший заступник Меджлісу кримськотатарського народу Наріман Джелял охарактеризував російський вирок татарському активісту Рафісу Карапапову, який виступав проти анексії Криму, як «команду російському суспільству мовчати». За його прогнозами, далі послідуватимуть нові покарання.

«Будь-які спроби висловити свою думку з приводу нещодавніх територіальних змін Росії тепер будуть найжорстокішим чином каратись. Це і продемонстрував учарашній суд над татарським активістом», — написав Н. Джелял у Фейсбуці.

Він упевнений, що після цього судового процесу переслідування «незгодних» посилються. «При цьому норми російського законодавства щодо дій, спрямованих на порушення територіальної цілісності Росії, розпалювання міжнаціональної ворожнечі, проти беспеки держави, можна трактувати широко. Тепер жандарми ко-ситимуть лави незгодних за статтями про екстремізм і сепаратизм», — написав він.

P.S. З цього приводу варто нагадати, як у липні минулого року президент Росії Володимир Путін на зустрічі з представниками єврейських організацій у Москві назвав головного нацистсько-го пропагандиста Йозефа Геббельса «талановитою людиною, яка добивається свого». І за це його, звичайно ж, поки що ніхто не засудив — він же не якийсь там Карапапов, а Путін!

Російська інформаційна агенція «ІТАР-ТАСС» спочатку процитувала цей вислів Путіна, але згодом видала що цитату зі свого сайту.

На зустрічі Путін навів слова Геббельса: «Чим неймовірніша брехня, тим швидше в неї повірють». «Він домагався свого, — зазначив Путін, додавши, що «съгодні ті, хто перекруче історію, хто намагається призвити заслуги тих, хто знищив нацизм, поміняті навіть місцями злочинців і жертв, — вони якраз діють за тією ж самою логікою: чим неймовірніша брехня, тим швидше в неї повірють».

Чи не за такою логікою діють нині прокремлівські телепропагандисти, висвітлюючи у кровому дзеркалі, зокрема, спровокований і підтримуваний Росією кривавий конфлікт на Донбасі?

Переглянути ролик, де Путін оцінює Геббельса, можна за посиланням — <https://www.youtube.com/watch?v=zLEOIA508aw>

НЬЮ-ВАСЮКИ ВІДПОЧИВАЮТЬ!

В АНЕКСОВАНОМУ КРИМУ ЗАПРОПОНУВАЛИ СТВОРИТИ АНАЛОГ БЕВЕРЛІ-ХІЛЛЗ ІЗ ГОЛЛІВУДСЬКИМИ ЗІРКАМИ

Заклик підтримала влада Ялти та Феодосії — вони готові виділити зіркам земельні ділянки. Зокрема, землю в Криму «із задоволенням» готові виділити Бреду Пітту та Анджеліні Джолі.

ЗМІ зазначають, що якщо зірці хочеться віллу «з розмаком», то можна «викупити діючий санаторій», що буде набагато дешевше особняка в Голлівуді — \$5-6 млн. замість \$50 мільйонів».

УНІАН

«Глава» анексованого Росією Криму Сергій Аксёнов запропонував створити на півострові аналог американського міста Бев

ПОЗИЦІЇ ПУТИНА стають все більше і більше слабкими. Тому він так активно шукає конфліктів і зовнішніх ворогів, як один зі способів утриматися при владі. Але він хоче увійти в світову історію не тільки рядками у довідковій літературі про роки свого правління. А оськільки нічим хорошим прославитися від природи йому не дано, то Путін вибрав для себе шлях Герострата. Але чи можна дозволити йому спалити Храм світової демократії?

Та найгіршим є те, що Путін хоче зруйнувати світ, такий, яким його знаємо. Це — дій агресивної і небезпечної людини, котра розпочала війну в Європі для того, щоб за будь-яку ціну утриматися при владі.

Без воєн, ненависті, брехні і підлості такі «лідери» впадають у відчай та чахнуть. Узурпатор давно зрозумів, — щоб залишатися при владі довічно, треба обов'язково без кінця з кимось воювати, конфліктувати з Заходом, дружити і допомагати країнам-ізгоям, через підконтрольні ЗМІ весь час нагнітати істерикіу на адресу України.

Дуже схоже на те, що однією з настільних книг Путіна, як і Сталіна, є книга Ніколо Макіавеллі «Державець».

Цей твір, написаний на початку XVI століття, про те, як «волода́реві» у будь-які способи утриматися при владі, є чудовим посібником для всіх диктаторів і тиранів.

Головний урок історії — у тому, що російська влада не вчить уроків історії

Корпорація КДБ і Путіна, який представляє її на посту президента Росії, завела Російську Федерацію до глухого кута, і вихід з нього може бути лише один — переміщення «лідера» на лаву Міжнародного суду в Гаазі.

Але олігархія завжди спирається на натовп. За сучасних росій-

ських реалій — це отуплені обицятелі, котрі буквально живуть біля екранів телевізорів.

Російська чернь вимагає хліба і видовищ. Коли хліба стає менше, правитель додає видовищ. Коли цього замало, він намагається влаштувати «невелику звітажну війну».

У 1904 році міністр внутрішніх справ і шеф Корпусу жандармів Плеве переконав царя, що для запобігання революції слід влаштувати невелику звітажну війну з Японією. Цар послав навколо півсвіту ескадру, а через Сибір — військо. Результат відо-

їншими словами, замість того, щоб дбати про розвиток своєї країни, Путін витрачає сили на блокування розвитку інших держав.

Путін не може повернути всю Україну під контроль Москви, як це було за радянських часів, він не може повернути її статус нейтральної країни, як за часів президентства Януковича, але він може, розпочавши війну з українцями, блокувати економічний і соціальний розвиток Української держави.

Необхідно визнати, добровільно Путін ніколи не відчепиться

НАПАВШИ НА УКРАЇНУ, ПУТИН ЗНИЩУЄ РОСІЮ

мий: ганебна поразка і революція 1905—1907 років.

Вже у наш час російський міністр оборони Павло Грачов перевонав колишнього президента Росії Бориса Єльцина, що візьме Гроздний силами одного десантного полку за декілька годин. Результат теж відомий. Але головний урок історії у тому, що російська влада не вчить уроків історії.

Путін шукає конфліктів тому, що його (і сил, які його поставили) не влаштовує статус Росії в сучасному світі, а головне — ще більше не влаштовує сумна перспектива Російської Федерації.

Росія витрачає сили на блокування розвитку інших держав

Можна припустити, що аналітики Кремля не змогли розробити сценарій прийнятного природного зростання, тому була зроблена ставка на радикальні дії, які можуть уповільнити збільшення відриву Росії від цивілізованого світу, хоча б за рахунок уповільнення розвитку його економіки.

від України. Совок орудує постарому, звалуючи свої власні гріхи на опонентів. Так від самого початку Кремль намагається видати війну на Донбасі за грою мадянську.

Але немає жодної громадянської війни, тому що немає причини. Не існує жодних расових, національних, релігійних відмінностей між Донбасом і іншими частинами України, а є неспровокований збройний напад Росії на іншу державу з метою загарбання її території і ліквідації її незалежності.

Путін хоче довічно залишитися при владі, щоб не нести відповідальності за все скоене ним за роки правління: Чечню, Грузію, Карабах, Придністров'я, Абхазію та Південну Осетію, Україну, підрыв житлових будинків у самій Росії, «Норд-Ост», потоплення підводного човна «Курськ», малайзійський «Боїнг», Політковську, Немцова та інших супротивників цього злочинного режиму.

Геополітичний маніакальний психоз Путіна

Путін навмисно розпалює і фі-

нансує збройний конфлікт у Сирії, щоб мільйони біженців заповнили Європу. Це є таємна зброя Кремля, котра покликана зруйнувати європейську єдність і викликати непримиренні суперечності в Європейському Союзі. Що, на думку Путіна, має в кінцевому підсумку привести до розвалу ЄС. По суті, біженці — це міна сповільненої дії.

Можна припустити, що міграційна криза не планувалася Москвою спочатку, а стала додатковою похідною сирійської кризи, як приємний бонус, що руйнує єдність і силу Євросоюзу.

ЕС починає робити все для того, щоб якомога менше закуповувати природні ресурси у Російської Федерації, оськільки гроши, котрі отримує Москва за ці ресурси, йдуть на підрив, корумпування і розхитування єдності Євросоюзу, а останнім часом Росія починає створювати пряму військову загрозу державам ЄС. Тож навіщо фінансувати ВПК Росії, який спрямований проти Європи?

Але розкриття Росією своїх справжніх намірів і спроба Путіна перевернути світовий порядок змусить європейців (і не тільки) замислитися над проблемою ефективності Європейського Союзу.

Адже ЄС сьогодні фактично перетворився на європейський ООН — не дуже ефективне і забюрократизоване утворення, яке роздирають внутрішні суперечності.

Таким чином, можна зробити висновок: напад Росії на Україну висвітлив і оголосив усі недоліки і болові місця не лише Євросоюзу, а й Організації Об'єднаних Націй. ООН не здатна ефективно впливати на Росію, яка явно зловживє своїм правом вето.

То ж чи не варто (після цілком прогнозованої поразки Кремля в протистоянні з усім цивілізованим світом) буде переглянути функції і структуру управління цих організацій таким чином, аби унеможливити впливи на них тоталітарних диктаторських режимів на кшталт путінського?

Віктор КАСПРУК,
незалежний політолог

<http://www.radiosvoboda.org/content/article/27244301.html>

СПЕЦІФІЧНИЙ РОСІЙСЬКИЙ «ГУМОР»...

«НА БЕРЛІН!»

Російські ВПС використовували під час тренувань бомби з написами: «На Берлін!» і «За Сталіна!». Про це пише «Bild».

Видання зазначає, що на початку серпня у місті Калініград, розташованому всього за 500 км від столиці Німеччини, пройшли навчання з використанням бойових снарядів, в яких було задіяно понад 20 одиниць повітряної техніки.

Під час маневрів відправлявався метання бомб з військових літаків, вертольотів і уперше за 20 років — літаків типу АН-26, пише газета з посиланням на російський портал «Flot.com».

«Дезкі з цих бомб мали при цьому написи, які можна розцінювати або як неприємний

жарт, або гіркий погляд у російську реальність 2015 року», — йдеється у матеріалі. Слогани «На Берлін!» і «За Сталіна» широко використовувалися за часів боробіть Червоної армії проти фашистської Німеччини.

Газета пише, що у путінській Росії протягом кількох років спостерігається прославлення давно минулих радянських днів. «При цьому культ диктатора Йосипа Сталіна підігриває паралелі між його боротьбою проти фашизму і теперішнім конфліктом між Росією і Заходом, а також Україною», — пише автор. Він бачить у згаданих навчаннях «щось більше, ніж чисту настальгію, але й небезпечні тенденції у російському керівництві й армії».

«Bild» також нагадує, що особисто Путін відвідав важливу військову базу РФ Калініград зовсім нездовго до маневрів, наприкінці липня у рамках святкування Дня ВМС.

У РОСІЙСЬКОМУ РЕСТОРАНІ ПРОПОНОУТЬ... «СТРАВИ З ПОРОШЕНКА ТА ЯЦЕНЮКА»

У Краснодарському краї Росії, в місті Геленджик, де знаходитьться маєток президента РФ Володимира Путіна, подають страви з незвичайними назвами. Один з ресторанів, розташований у курортній зоні Геленджика, де знаходитьсь шиканний палац, який імовірно належить президенту Росії Володимиру Путіну, пропонує своїм відвідувачам покушувати «фріттату з Порошенка».

Фотографію з меню ресторану опублікував користувач typodar в соціальній мережі Instagram, повідомляє УНІАН. Зокрема, в меню є страва «Теплений Обама з печінкою Меркель», «Фріттата з Порошенка з Меркель і Обамою», «Джон Керрі з яєчними Псаками», «Яценюк на американській подушці» і «Саркозі у французькій булочці»...

За що ж нам «брать» такий?!

продуману кампанію з насильницької зміни світового порядку.

Але навіть у «заагентуреній шрьодерством» Європі багато хто почав прозрівати після нападу Росії на Україну.

ЄС починає робити все для того, щоб якомога менше закуповувати природні ресурси у Російської Федерації, оськільки гроши, котрі отримує Москва за ці ресурси, йдуть на підрив, корумпування і розхитування єдності Євросоюзу. Тож навіщо фінансувати ВПК Росії, який спрямований проти Європи?

Але розкриття Росією своїх справжніх намірів і спроба Путіна перевернути світовий порядок змусить європейців (і не тільки) замислитися над проблемою ефективності Європейського Союзу.

Адже ЄС сьогодні фактично перетворився на європейський ООН — не дуже ефективне і забюрократизоване утворення, яке роздирають внутрішні суперечності.

Таким чином, можна зробити висновок: напад Росії на Україну висвітлив і оголосив усі недоліки і болові місця не лише Євросоюзу, а й Організації Об'єднаних Націй. ООН не здатна ефективно впливати на Росію, яка явно зловживє своїм правом вето.

То ж чи не варто (після цілком прогнозованої поразки Кремля в протистоянні з усім цивілізованим світом) буде переглянути функції і структуру управління цих організацій таким чином, аби унеможливити впливи на них тоталітарних диктаторських режимів на кшталт путінського?

Віктор КАСПРУК,
незалежний політолог

<http://www.radiosvoboda.org/content/article/27244301.html>

ГУМОР ПО-КРИМСЬКОУКРАЇНСКИ

В ЯЛТІ З ПУТИНА ЗРОБILI «ГІТЛЕРА»

В Ялті численні графіті із зображенням Володимира Путіна, які масово стали з'являтися на стінах будинків, піддалися «доопрацюванню» невідомими. Міські комунальні служби поспішно зафарбовують зіпсовані портрети, повідомляє «Крим.Реалії».

11 вересня на портреті Путіна під мостом на в'їзді в Ялту з'явилися написи: «Ціни ростуть, многоходовочка» і «Крим не наш, а мій». На додачу Путіну домалювали вуса, схожі на вуса Адольфа Гітлера, і свастику на носі.

Подібної редакції піддався портрет президента Росії на перехресті вулиць Кіївська та Кривошиї в Я

ПЕРЕСЕЛЕНЦІ ТА ЛЬВІВ'ЯНИ

«Фестиваль переселенців та львів'ян», який проходив у Львові з 1 до 13 вересня, став своєрідним зведенням культурних мостів та майданчиком для діалогу, в якому взяли участь як переселенці зі сходу країни та Криму, так і місцеві мешканці. Такого роду подія відбувалася в Україні вперше. Львів'яни та переселенці мали змогу дізнатися більше один про одного та відкрити один одного через культурний обмін.

* * *

Вже 1 вересня на вулиці Мулярській була відкрита фотовиставка Вікторії Попліщук «Обличчя переселенців». На виставці були представлені фото, зроблені протягом року у Львові, — це портрети людей, доля яких так чи інакше змінена обставинами в країні. Герої — молоді сім'ї, діти, дорослі, прогресивна молодь. Народжені в Донецьку, Києві, Ялті чи на Західній Україні — всі вони мають спільній дім — місто Лева.

А 4 вересня можна було відвідати майстер-клас з гончарного мистецтва кримськотатарського кераміста Рустема Скибіна. Він створив свій стиль поліхромного розпису керамічних виробів, що несе в собі найкращі риси традиційної культури кримських татар. Майстер досконало опанував методику створення орнаментальних структур і створив серії унікальних виробів з вишуканими каліграфічними композиціями.

* * *

Того ж дня на площі перед ЛНУ ім. Івана Франка можна було побачити виступ «Джандуєту» (Україна, Крим, Азербайджан). «Джандуєт» — спільний проект акордеоніста Шевкета Зморки та перкусиста Орхана Агабейлі, який поєднує різні стилі, традиції та жанри, за основу беручи кримськотатарський та азербайджанський фольк у поєднанні із сучасним джазом.

Львів'яни дуже тепло зустріли виступ спільнотного проекту однієї з найяскравіших виконавиць кримськотатарського фольку Ельвіри Саріхалі та джазового колективу «Acoustic Quartet» (Крим, Харків, Донецьк). Звернув увагу, що молода співачка (як і її землячка й колега Джамала), окрім рідних кримськотатарських, залюби виконала одну чи дві лемківські пісні. Випадковість? Чи тут є певна логіка? Я був дуже вдячний Ельвірі, оскільки

замовив їй виступ на фестиваль. Сам на кожному кроці тепер наголошує, що кращого моменту для поєдання зусиль переміщених (у різний час і з різних територій) громадян України у нас не буде. Не варто відмінити, що вистава була у власному соку, коли поєдання зусиль дасть значно вагоміший результат. Досвід раніше депортованих (лемків, мешканці Холмщини та Надсяння) повинен поєднуватися з енергією молодих — добре організованими кримськими татарами та мешканцями Донбасу — останні цінні тим, що найкраще з-поміж інших знають, що таке сучасна війна.

* * *

На жаль, 5 вересня через дощ довелося перенести заплановані зустрічі з вулиці Лесі Українки в Музей Ідей, який знаходитьться на вулиці Валовій.

Тут відразу звернув увагу на чудове фото: велике озеро на тлі гірського пейзажу. Ніби Й Крим, але ж де в Криму такі великі озера? Розговорився з авторами — це Ігор Сальников та Вікторія Темна. Вони пояснили, що це — водосховище (забув названу ними місцевість), де навесні накопичується чимало води. Ось і вийшло таке гарне фото. Ледь не кримський Байкал! На жаль, влітку водойма майже пересихає. Виявилося, що Ігор і Вікторія — також переселенці з Криму. Вийшли з АРК від-

А ось і Халіл Халілов (співзасновник кримськотатарського культурного центру «Кримський дім» у Львові. У минулому вів свою музичну передачу в Криму, на каналі «АТР»).

Запитую його — яка користь буде від зустрічі? Адже людей поки небагато...

«Людей, справді, небагато, а ось готовувались довелося ґрунтовно, — каже організатор. Були непрості організаційні моменти, форс-мажорні обставини — дощ... Якби було сонечно, провели б цей захід на вулиці Лесі Українки. Тут, у Музеї Ідей, трохи тісніше — думаю, це дещо вплине на масовість. У Львові ми вже вісім років проводимо фестивалі кримськотатарської культури. Два роки я особисто беру в ньому участь. Після трагічних по-

адже в період окупації Криму і війни на сході України на територію Львівської області були змушені переселитися, тільки за офіційними даними, більше 11 тисяч переселенців. Одним з основних питань, поряд із соціальними, постало питання інтеграції у нове середовище, побудова взаємоповаги та довіри між мешканцями різних регіонів України, які мало знають про культурні традиції та особливості одноного.

Майстер-клас Рустема Скибіна

дій минулого року багато людей були змушені покинути Крим, і ми зрозуміли, що тут до нас є довіра. Неабияку роль відіграли наші попередні фестивалі. Ми зрозуміли, що це дуже хороший механізм для того, щоб інтерагуватися у життя Львова. Адже львів'яни переконуються, що кримські татари — це люди, які вміють творити, за великим рахунком, у них ті ж цінності, що у галичан. Всі ми — українці і живемо в одній великій країні, у нас спільна біда і спільна радість. Цього року ми проводимо не фестиваль кримських татар, а «Фестиваль переселенців і львів'ян». Багато людей з Донбасу у нас, та кримчани — це ж не лише кримські татари... Фестиваль буде тривати кілька днів. Учора був дуже цікавий концерт, де об'єднали свої зусилля люди з багатьох регіонів України — Донецька, Харкова і Криму, вони показали дуже хорошу програму...».

Тут я перебиваю Халіла Халілова і нагадую, що вчора Ельвіра Саріхалі виконала, окрім кримськотатарських, ще й лемківську пісню. І Джамала дуже любить виконувати відому: «Ой, верше, мій верше». Лемків і кримських татар об'єднує те, що й одні, і другі зазнали брутальної депортациї. І вони тепер краще розуміють одне одного. То чи не варто тепер тісніше контактувати? Адже контакти креативної молоді народжують цікаві ідеї. Халіл погоджується:

«Так, спільнота дуже багато. Різниця полягає тільки в тому, що кримські татари — найпівденніші, а лемки — найзахідніші діти України...».

Щоб зробити примінне спілворозмовницю, я підкresлюю, що, попри те, що біженців з Донбасу набагато більше, ніж з Криму, саме кримські татари суттєво вигравяють у плані організації сьогоднішнього заходу. На що Халіл відповів:

«Наша культура виглядає дуже яскравою, бо ми змогли зберегти свою глибинну ідентичність. Тому й здається, що ми ніби тут домінуємо в культурному сенсі. А дещо

підвищена активність кримських татар пояснюється тим, що це вже не перша така трагедія (вимушеннепереселення частини народу), тому ми майже автоматично вмикамо механізми збереження рідної культури, нашої ідентичності...». Поцікавився думкою Халіла — чи підійде кримський досвід донеччанам? Він відповів:

«Донеччина і Луганщина — це ті регіони України, які були заселені і сформувалися в такому вигляді, як оце зараз, відносно недавно. Говорити про якусь глибоку ідентичність там дуже складно. Її треба шукати і знаходити, але... дуже важливо розуміти, що, попри все, нас по-справжньому об'єднує тільки одна обставина: ми — українці. І тому донеччанам слід зберігати насамперед українські цінності. Контактувати між собою повинні всі депортовані (депортовані як тепер, так і в минулому) — лемки, вихідці з Холмщини, Надсяння, кримські татари, донеччани, луганчани... У кожного є свій гіркий досвід і своя модель вирішення проблем, і цим треба ділитися...».

Коли заспівав етно-дует «Оленки» (Марічка Чичкова і Вікторія Тітарова), почали підходити люди з вулиці. Мабуть, тому, що на вівтарі випадкові перехожі відчули певну екзотику. Адже дівчата виконують як українські (лемківські і поліські), так і пісні Балкан — сербські та македонські. Трішки переговорив з Марічкою Чичковою. Запитав — чи не

Дует «Оленки»

Кримчанин Ігор Сальников

В гості до друзів – галичан їздити – це інша справа. Чим більше, тим краще! Але ж треба думати і про повернення додому. А стосовно строків повернення сказав таке:

«Це залежить від багатьох факторів. Назувають три основні: посилення міжнародних санкцій і послаблення Росії; зміщення обороноздатності України; вирішення питань внутрішнього розвитку, включаючи питання економічного розвитку України...».

Всі з великим інтересом слухали розповідь Рефата Чубарова про те, що робиться в світі для повернення Криму. Політик сказав, що Крим треба повернути не з допомогою зброй, а в правовий спосіб, з допомогою міжнародної спільноти. Рефат ага розповів про роль кримсько-татарських діаспор у світі: у США, Канаді, Туреччині, Західній Європі. Про деякі юридичні моменти: наприклад, – кого можна віднести до категорії зрадників у Криму? Про виклик у прокуратуру певних злочинців, скажімо, Аксёнова. Хоч це зараз і неможливо реалізувати, але все одно такі виклики мають значення. Адже це сигнал для патріотів – про Крим не забули... Ще голова Меджілісу кримськотатарського народу говорив про події на сході України. Про те, що Європа і США можуть втомитися від наших негараздів, що не лише нам потрібна їхня підтримка, а й ім також потрібен якийсь позитив з нашого боку, чіткі меседжі, що ми робимо мудрі, послідовні кроки. Рефата Чубарова слухали із задоволенням, та й сам він, завершуючи свою розповідь, сказав, що любить бувати у

Рефат Чубаров

Львові, любить львівську аудиторію.

* * *

Потім я познайомився із художником Сергієм Захаровим, який півтора місяця перебував у полоні в сепаратистів, пережив побиття, тортури, якого кілька разів виводили на розстріл... На фестивалі у Львові Сергій представляв «картовий будиночок» (персонажами карт є карикатурно зображені реальні діячі ДНР-ЛНР), а про по-дію висловився так:

«Це добре, що переселенці зібралися разом та ще в такому гарному місті, яким лякають російськомовних на сході України. Львів – це чудово! І спільні дії львів'ян і переселенців з Донбасу і Криму – це також надзвичайно добре. Незважаючи на велике руйнування й економічні втрати, зараз ми отримали шанс згуртувати націю. А те, що відбувається у так званих «республіках», говорить про близький обвал їхнього карткового будиночка. Вони жерут одне одного, як павуки в банці. А прості люди, які там залишилися, добре розуміють, що майбутнього у цих псевдодержавних «утворень» немає...».

На завершення зробив декілька зйомок і помилувався швидко зведеню стіною (чи символичною «фортецею»), яку з маленьких дерев'яних брусків робили батьки разом зі своїми дітками. Сенс у такій акції, безумовно, також був, бо весь процес нагадував будівництво нашого спільнотного Українського Дому.

**Сергій
ЛАЩЕНКО**

М. Львів

Сергій Захаров

МЕШКАНКА КАМЧАТКИ ВДАРИЛА «ХОХЛУШКОЮ» ДІВЧИНКУ З ЛУГАНСЬКА

У російському Петропавловську-Камчатському стався конфлікт між біженцями, які прибули з Луганська, і місцевими жителями. За словами луганчан, росіяни зустріли їх вороже, образливо відгукувалися про українське походження, а 14-річну дівчинку просто побили без усіляких підстав. Про це повідомляє агентство «Кам24».

Луганчанка Олеся Мустафа розповіла, що її діти на Камчатці зіткнулися з неприязним ставленням з боку місцевих жителів. 14-річна Іра та 11-річна Поліна приїхали на півострів до бабусі, після початку бойових дій на Донбасі. За словами дітей, у суботу вони гуляли у дворі. При цьому місцеві дорослі жителі не давали їм грatisя й ображали їх.

«Ми побачили, що один із наших «штабиків» розломаний. Ми запитали у дорослих, навіщо вони це зробили. Але ті у відповідь почали

крити нас матом, виганяти й ображати нашу маму. Потім вони назвали нас із сестрою «хохлушки» і сказали, що нам треба дати в руки зброю», – розповіла одна з дівчаток – Іра.

Кульмінація конфлікту відбулася наступного дня, коли дівчата каталися на гойдалках на майданчику неподалік від будинку. Незабаром туди прийшов 5-річний син однієї з жінок, яка напередодні вже конфліктувала з луганчанами.

«Хлопчик з матюками (!) почав питати, навіщо ми сюди «припірлися». Потім один з хлопців, який гуляв з нами, кинув у нього палицю, після чого той втік. Через деякий час прийшла його маті. Жінка схопила мене за волосся, нахилила і вдарила кулаком. Потім сусідка побіцяла розбити мені обличчя і навіть вбити мене, якщо «оч слово скажу» її синові. Перед тим, як піти геть, вона кинула, що я – «хохлушка» і мені тут

не місце», – додала Іра.

Того ж дня родичі дівчаток зателефонували в поліцію та написали заяву дільничному.

«У понеділок ми з Ірою поїхали в лікарню, де доночку оглянув травматолог, зробили знімок грудної клітки. Лікар сказала, що у дитини сильний забій і направив перевірити серце. Також у поліклініці нам пообіцяли передати інформацію в поліцію», – розповіла мама постраждалої дівчинки.

У поліції підтвердили, що з

Фото: ІА «Кам 24»

ЧОМУ НА УКРАЇНУ НАПАВ «КОЛГОСП ТВАРИН»?

Нешодавно в столичній книгарні «Є» відбулася презентація казкової повісті англійського письменника Джорджа Орвелла «Колгосп тварин».

Вперше книгу Орвелла було видано 70 років тому. Перший переклад іноземною мовою здійснив українець Ігор Шевченко. Він зробив це під псевдонімом Іван Чернітинський. Переклад було зроблено в 1947 році на території окупованої союзниками Німеччини. Радянські спецслужби знищили майже весь наклад. Адже англієць у формі політичної сатиричної казки зобразив становлення Радянського Союзу. В казці тварин виганяють людей з ферми. Але владу захоплюють свині, які стають новими експлуататорами. Промовиста аналогія з Комуністичною партією. Тому в СРСР «Колгосп тварин» було заборонено. Під час громадянської війни в Іспанії Орвелл з дружиною поїхав до цієї країни і вступив там до міліції троцькістів. Але комуністи почали переслідувати троцькістів. У передмові до першого українського видання Джордж Орвелл згадував: «Нам пощастило, бо влада зживими покинути Іспанію; багатьох з-поміж наших дружів розстріляли, інші пропали з в'язницях або ж просто познікали. Ці переслідування в Іспанії йшли водночас з величими чистками в СРСР і були лише їхніми відголосками. Суть обвинувачень (а саме: змова з фашистами) і тут, і там була однаковою. Але коли йшло про Іспанію, я достеменно звав, що ці обвинувачення брехливі. Уесь цей досвід став цінною науковою для мене: він показав мені, як легко тоталітарні пропаганді керувати думкою освічених верств у демократичних країнах. Ми обое з дружиною були свідками, як невинних людей кидали у в'язниці тільки тому, що їх запідозрювали в неправовірних поглядах. А повернувшись до Англії, ми побачили, що порівняно розсудливі й нібито добре інформовані аналітики вірять в усякі неймовірні розповіді про змови, зраду та саботаж, про які розповідала преса з московською судовою зали».

Наše старше покоління може розповісти дітям Незалежної України про те, як візиралися в радіопередачі із зарубіжних країн. Але в СРСР «ворожі радіоголоси» старанно глушили. Я пригадую, як крутив радіоприймач, намагаючись послухати читання «Колгоспу тварин». Але заглушили. Комуністична партія пильнуvala, щоб народи в СРСР не знали, як її критикують.

Наприкінці 1980-х років Юрій Шевчук переклав «Колгосп тварин» українською в Україні. Тоді ситуація в країні змінилася. Казку було опубліковано в журналі «Всесвіт». Правда, спочатку в

1989 році у Ризі вийшов російський переклад. У СРСР усталився звичай, що видання російського перекладу дозволяло видавати й український переклад.

І ось нинішнього року Видавництво Жупанського випустило в світ «Колгосп тварин» окремою книгою.

В оригіналі книга називається «Ферма тварин». Назву «Колгосп тварин» вигадав перший перекладач Ігор Шевченко. Директор Видавництва Жупанського Олексій Жупанський пояснює: «Ми зберегли цю назву з поваги до першого українського перекладача книги, який водночас є першим іноземним перекладачем її. Росіяни назвали книгу «Скотний двір». Ми вважаємо, що «Колгосп тварин» є найоптимальнішою локалізацією. За свою суттю Радянський Союз був одним велетенським колгоспом, де всі нібито були між собою рівними і все було спільним та однаково належало кожному його жителю, а насправді ж, звичайно, все належало тим, хто «найрівніший з-поміж рівних». І навіть

життя всіх мешканців колгоспу також належало «найрівнішим», що вони повсякчас і підкresлювали, справно повновюючи ГУЛАГи мільйонами смертників, які гибли на трудових звершеннях в ім'я прославлення радянського колгоспу».

На час презентації в книгарні «Є» перекладач Шевчук був у Нью-Йорку. Однак з ним з'явилися по скайпу. Отож Юрій Шевчук теж взяв участь у презентації і відповів на запитання читачів.

З розпадом Радянського Союзу твір Орвелла не перетворився на лише літературну пам'ятку. Прочитаймо фінальну сцену про зустріч свинів, яких очлює кнур Наполеон, з людьми: «Ферма, яку він має честь очолювати, додав Наполеон, є кооперативним підприємством. Це – власність, яку він тут представляє якою спільно володіють усі свині. Досі на фермі тварин мали досить дурнуватий звичай казати одна одній «товариш». Цьому треба покласти край. Побутував ішце один дивний звичай, який невідомо звідки взявся, коли щонеділі вранці всі марширували повз череп кнуря на стовпці у садку. З цим теж слід покінчити – череп уже закопано. Гости, певно, звернули увагу на зелений пропор на щоглі. Трохи раніше вони помітили б на ньому ратицю й ріг, які зараз зафарбували. Відтепер це просто зелений стяг». Дуже пророчі рядки. Джордж Орвелл передбачив, що з часом новий панівний клас зрештється марксистської термінології і символікої. Над Росією замість серпа і молота знову розгорнув свої крила імперський двоголовий мутант. Це – символ імперії і символ прагнення відновити імперію. Для України ж тризуб і синьо-жовтий пропор – це символи боротьби за незалежність.

Колгосп тварин

Проте до влади в нас теж дорвалися свині... «Колгосп тварин» Орвелла – це талановитий твір не тільки про Радянський Союз, а й взагалі про захоплення влади за допомогою соціальної демагогії. У післямові видавця Олексій Жупанський зазначає: «У площині соціальної взаємодії людська цивілізація й досі демонструє, що, на жаль, здійснення влади у країному випадку може бути лише вибором «меншого зла». Тобто, умовно кажучи, скрізь, у всіх господарських будинках сидять свині, бо саме вони з-поміж усіх тварин найбільше прагнуть влади і прагнуть панувати над іншими. А їхні прокламації про те, що вони там сидять для загального блага і турботи про інших, – не більше, аніж лицемірна брехня. Але ми знаємо ціну цим свинчим прокламаціям, як знав їм ціну і Джордж Орвелл, коли писав свій «Колгосп тварин». А тому нашою найпершою метою має бути – не допускати свиней у наш господарський дім. А якщо вже без свиней ніяк, то хоча б зробити все, щоб оті свині не загравалися своєю улюбленою владою і поводилися якомога ченіше».

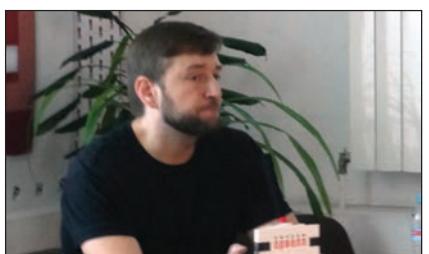
Колись ми сподівалися, що вільні вибори забезпечать створення людської, а не «свинячої» влади. На жаль, цього не сталося. Помаранчева революція і Революція гідності – це намагання народу відігнати від влади свиней або хоча б навчити їх чесності. Ці спроби перелякали «кремлівських свиней». Тому російський Колгосп тварин напав на нас.

Юрій Шевчук і Олексій Жупанський зазначають, що Джордж Орвелл дає здорове щеплення від демагогії, від маніпулювання і від узурпації влади.

У листопаді Юрій Шевчук повернувся в Україну. Буде влаштовано зустріч читачів з ним і обговорення книги.

Анатолій ЗБОРОВСЬКИЙ

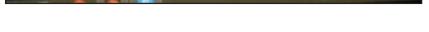
м. Ірпінь

Анатолій ЗБОРОВСЬКИЙ

Олексій Жупанський

Юрій Шевчук

УКРАЇНА ВІДЗНАЧИЛА ДЕНЬ ТАНКІСТІВ

В Україні День танкістів відзначається згідно з Указом Президента № 922/97 від 29 серпня 1997 року на другу неділю вересня. Свято було встановлено на підтримку ініціативи ветеранів танкових військ і танкобудівників України, враховуючи їхні заслуги у роки Другої світової війни та з метою виховання воїн-танкістів Збройних Сил України на кращих традиціях попередніх поколінь.

Механізовані танкові війська, що складають основу Сухопутних військ України, виконують завдання з утримання зайнятих районів, рубежів і позицій, відбиття ударів противника, прориву оборони противника, розгрому його військ, захоплення важливих районів, рубежів і об'єктів, діють у складі морських та повітряних десантів. До складу механізованих і танкових військ входять механізовані та танкові бригади і полки. На їхньому озброєнні перебувають танки Т-64, Т-80; бронетранспортери БТР-70, БТР-80; бойові машини піхоти БМП-1, БМП-2, інші зразки озброєння.

Кузнею офіцерських кадрів для танкових військ є Академія Сухопутних військ імені Гетьмана Петра Сагайдачного у Львові та факультет військової підготовки Національного технічного університету «ХПІ» (колишній Харківський інститут танкових військ). Молодших спеціалістів для танкових військ готують у 169-му Навчальному центрі Сухопутних військ ЗС України в смт. Десна.

Майже 100 держав світу мають на озброєнні танки, і лише деякі з них спроможні виробляти танки для власних потреб і на експорт. Серед 11 провідних танкобудівних держав світу чільне місце посідає Україна. Провідним розробником танків в Україні є Харківське конструкторське бюро машинобудування ім. О. О. Морозова. Флагманом танкобудування є державне підприємство «Завод імені Малишева», яке має всю необхідну інфраструктуру для виготовлення сучасних зразків бронетанкової техніки озброєння. І це не дивно, адже саме тут, у Харкові, в 30-х роках було створено першокласні зразки бронетанкового озброєння та техніки, у тому числі і кращий танк Другої світової війни Т-34.

Воїни-танкісти в ході антiterористичної операції з честью виконують свій конституційний обов'язок, демонструючи вірність військовій присязі, високий професіоналізм і бойову майстерність. Увійшли в історію української армії й народу геройм начальника бронетанкової служби озброєння оперативного командування «Південь» полковника Євгена Сидоренка, танкістів 17-ї окремої танкової бригади молодшого сержанта Сергія Ісаєва та солдата Євгена Мартинюка, які відзначилися у боях під Іловайськом, та багатьох інших військовослужбовців танкових військ.

(«Укрінформ»)

* * *

ТАНКОВІ ПІДРОЗДІЛИ В АТО – НЕПРИСТУПНА ФОРТЕЦЯ ОБОРОНИ

Головнокомандувач Збройних Сил України, начальник Генштабу Віктор Муженко з нагоди Дня танкістів назвав танкові підрозділи в АТО непріступною фортецею оборони проти ворога. Про це йдеється у вітанні Муженка на сайті Міністерства оборони.

«Численними подвигами воїнів-танкістів під час проведення антiterористичної операції увінчаний новий сучасний літопис Збройних Сил України. А нині танкові підрозділи в районі проведення антiterористичної операції непріступною фортецею міцно тримають оборону проти російсько-терористичного агресора», – йдеється у вітанні В. Муженка. Начальник Генштабу зазначив, що воїни-танкісти «проявляють рішучість, наполегливість і стійкість на полі бою», а також закликав вшанувати нині тих, хто віддав своє життя, обороняючи Україну. Вітання з Днем танкістів у неділю висловив через соціальні мережі і президент Петро Порошенко.

* * *

УКРАЇНСЬКИЙ «ОПЛОТ» ОЧОЛІВ РЕЙТИНГ ОСНОВНИХ ТАНКІВ СВІТУ

Як повідомляє «ТСН.Тиждень», російські військові експерти змоделювали віртуальний полігон, розмістивши на ньому 13 основних танків світу. Комп'ютерна система, якій надали точні дані бойових машин, визначила танк пакистанського виробництва як найгірший, а найбезпечнішим для екіпажу і найнебезпечнішим у любовому зіткненні став український танк «Оплот», який виготовляють на Харківському заводі імені Малишева.

«SEA BREEZE-2015»: УКРАЇНА ОВОЛОДІВАЛА СТАНДАРТАМИ НАТО

12 вересня в Одесі пройшла урочиста церемонія закриття українсько-американських навчань «Sea Breeze-2015». Цього разу, брали участь представники 12 країн, було залучено понад 1,5 тисяч осіб особового складу, 18 бойових кораблів та суден забезпечення, 14 літаків та вертольотів, до 500 військовослужбовців морської піхоти та сухопутних підрозділів і до 25 одиниць броне- та автомобільної техніки, зокрема, український фрегат «Гетьман Сагайдачний» і есмінець Військово-Морських сил США «Дональд Кук». Крім військовослужбовців України і США, у навчаннях були задіяні представники Болгарії, Великобританії, Німеччини, Греції, Італії, Молдови, Румунії, Туреччини, Швеції. Маневри тривали з 1 до 12 вересня.

За словами Арсенія Яценюка, який взяв участь у відкритті навчань, це надзвичайно важлива подія у двосторонніх відносинах України та Сполучених Штатів Америки. «Після незаконної анексії Криму чорноморський регіон остаточно перестав бути спокійним і стабільним, тому мета наших спільніх навчань – разом із нашими американськими партнерами та іншими країнами зробити все можливе, щоб чорноморський регіон був стабільним, щоб жодна країна навіть не подумала про те, що можна захоплювати територію іншої країни, щоб наші безпекові й економічні інтереси були захищені. Завдання України – переходити на стандарти НАТО. Це означає, що українські ЗС повинні повністю відповісти усій логістичній та стандартизації маневрів стало наближення до необхідного рівня безпеки в чорноморському регіоні. Він ви-

ськовослужбовці — мати відповідні навички», — заявив прем'єр-міністр.

Результатами навчань всі учасники залишилися задоволені. «Уходи навчань кораблі, подолавши у середньому близько тисячі миль, відпрацювали взаємодію з проведенням операції на морі, українські й американські літаки виконали близько 90 польотів над акваторією Чорного моря, військовослужбовці берегового компонента здійснили десятки завдань, визначених штабом навчань», — повідомляє керівництво Міноборони.

За словами командувача Військово-Морських сил ЗСУ, віце-адмірала Сергія Гайдука, головним результатом цих масштабних маневрів стало наближення до необхідного рівня безпеки в

словив упевненість, що «Сі Б्रіз-2016» будуть більш ефективними. «Ми масно відсекнаємо сценарний план навчань, і заходи повинні бути більш інтенсивними. Однозначно хотілося by наступного року бачити більший масштаб сил, більше офіцерів, які сумісні зі стандартами НАТО, — поділився своїми думками Сергій Гайдук. — Нам цікаво було б застосувати сили як у морській акваторії, так і в річковій, наприклад, в акваторії річки Дунай».

За словами керівника навчань від ВМС США капітана 1 рангу Річарда Дромерхаузера, 14-й «Сі Б्रіз» був найкраїшим із усіх проведених навчань, адже армії мали змогу тренуватися піліч-о-піліч на землі, у повітрі й на морі, починаючи з елементів боротьби за живучість корабля і закінчуючи операцією з морського протиборства. «Жодна людина, жодні збройні сили, державні заклади або країни не здатні поодинці досягти рівня можливостей, які існують у коаліції партнерів, які співпрацюють між собою. В цьому є сила і перевага військово-морських сил. Заряд цього ми повинні залишатися пильними і надалі створювати глобальні альянси, які сприяти-муть розвитку взаємодопомоги, відповідати нашим спіль-

ним інтересам», — заявив Дромерхаузер.

«Та ми американців можемо навчити воювати. У бойовій підготовці українська армія не поступається американській». Такі заяви зробили офіцери ЗСУ в сюжеті телеканалу «ІСТВ» про хід навчань «Сі Бриз-2015». «Для більшості американців – це добре зачутча опрацьована теорія, а для наших хлопців, які пройшли АТО, – буденна практика», – не без гордості повідомляє автор репортажу. «Зараз у нас такий рівень, що ми даемо консультації, як діяти у нових реаліях гібридної війни, – каже Сергій Руденко, командир десантно-штурмового взводу окремого Феодосійського батальйону ВМС ЗСУ. – У нас великий досвід, ми розповідаємо, як ми споруджуємо блоксти, які наїші дій».

Нинішні навчання Україна – НАТО відбуваються без провокацій і перешкод, на відміну від 2006 року, коли маневри були зірвані зусиллями прихильників КПУ і ПСПУ, а в 2009 році – парламентом. Цьогоріч тисячі одеситів виходили на узбережжя, щоб помилуватися бойовими кораблями, а в самому місті квітами й обіймами зустрічали учасників навчань.

Сергій ГОРИЦВІТ

ТЕПЕР НАШЕ ЖИТТЯ – БОРОТЬБА

Житель міста Ірпінь на Київщині Володимир Корота в складі Збройних Сил України захищає нашу Батьківщину на Донбасі. Юнаку – 28 років. Він належить до покоління, яке виросло в незалежній Україні. Нещодавно Корота приїздив у відпустку додому. Його вихователь у дитсадку Микола Степанюк згадує, що Вова в ранньому дитинстві мав бійцівський характер і нахил до військової справи. Юнак відслужив строкову службу, має освіту інженера-технолога. В. Корота одружений, виховує сина.

Нешодавно в Ірпінському історико-краєзнавчому музеї відбулася зустріч із захисником України Володимиром Коротою. На зустріч прийшли не тільки ірпінці, а й біженці з Донбасу. Зустріч перетворилася на жвавий діалог.

— Які ваші завдання на службі?

— Ми пильнуємо, щоб на нашу територію не проникали диверсійно-розвідувальні групи, перекриваючи шляхи контрабанди. А фактично наша армія займається всім. Місцева влада клопочеться переважно про те, кому надати землю, що посіяти. І навіть якщо трапляється якийсь п'яній мордбій, то люди звертаються по допомогу до нас.

— Проти кого ви воюєте?

— Ми воюємо проти російської армії. Балакчи про те, що нам протистоять ополченці, — це казки для школярів. У першому ешелоні ворога — ополченці, в другому — козаки, а в третьому — добре навчена і озброєна російська армія. Якби не присутність російської армії, то війни на Донбасі вже давно не було.

— Вас забезпечує держава чи волонтери?

— Наш підрозділ цілком забезпечує держава. Ми маємо все, що потрібно, — зброя, однострій. Харчування якісне — є і м'ясо, і вітаміни. Я в розвідці. А розвідку забезпечую найкраще. Волонтерів я зустрічав лише один раз.

— Чи приїздять до вас генерали, високі державні чиновники?

— Жодного разу. Там, де я, навіть офіцерів немає. Офіцери в батальйоні.

— Які стосунки з місцевим населенням?

— Складається враження, що там люди додепер жили в Радянському Союзі. Українська держава не проводила жодної виховної, роз'яснювальної роботи. Нам доводиться пояснювати, що означає державний прapor, герб, що означає червоно-чорний прapor, хто такий Степан Бандера і за що він боровся. Буває, що приходить фермер і почине доказувати, що в Росії краше. Бо тут він продає м'ясо по 27 гривень, а в Росії може продати по 120. Приблизно таке співвідношення. На його думку, це краче. А ми пояснююмо людям, що тут вони можуть купити м'ясо по 80 гривень, а там їм довелося б заплатити 240. Фермер запитує мене: «Чому ти тут?». А він говорив, що вклав у

свое землеробство 13 мільйонів гривень. Я пояснюю, що коли піду звідси, то прийде російська військова техніка, яка витолочить його поля. І вкладені ним кошти пропадуть. Фермер на деякий час замислюється, а потім погоджується зі мною. Наступного дня він приносить нам фрукти й овочі.

— Чи можна в зоні АТО дивитися українське телебачення? Чи є там українські газети, журнали?

— Там можна дивитися тільки російське і місцеве телебачення. Ми провели кабельне телебачення, але українських телеканалів там немає. З російського телебачення ми сміємось і вже перестали його дивитися. Для порівняння. Український тележурналіст бере інтерв'ю у нашого солдата у траншеї, в укріпленах. Наш солдат розповідає, чого ім не вистачає, говорить, що сумує за дружину, дітками. А на російському телебаченні журналіст у касці і бронежилеті на тлі неушкодженого 9-поверхового будинку розповідає, які погані українці. Українських газет і журналів таєм немає.

(Продовження.
Поч. у № 34-37)

Враховуючи делікатність цієї зустрічі, мудрий командувач досить розумно побудував бесіду, залишивши ініціативу за собою. Він розповів з розповіді про відвіданість людей перед виборцями і розповів дещо зі свого досвіду народного депутата, як він в одному селищі на Волині поставив військову польову пекарню і залишив мешканців хлібом.

Потім розповів декілька смішних історій та анекdotів. Проте з присутніх цілою сміялися тільки двоє — сам Віктор Васильович і я, добре розуміючи ситуацію.

Решта присутніх сиділи мовчики і сумно спостерігали за розмовою. Цією бесідою командувач, як досвідчена людина, давав своїм підлеглим урок толерантності.

Мудрий командувач ніби вчив своїх підлеглих, що у нових умовах політичного життя в країні треба терпимо ставитися до офіцера, політична дума якого відрізняється від твоєї, оскільки військо входить у нову суспільно-політичну ситуацію, де вже немає монополії однієї партії, а майже всі офіцери все ще залишаються членами КПРС.

Бесіда тривала години дві. Раптом задзвонив телефон, командувача викликала Москва. Він вібачився і всіх відпустив: «Ну, все. Ідіть працюйте».

У коридорі до мене підішов полковник Якубов і дружньо спітав: «Віталіо, ти часом не знаєш, чого нас викликає генерал Соков, бо я так нічого і не зрозумів?».

«Ні, ти добре все зрозумі, інакше не підішов би до мене з таким наївним запитанням», — подумав я, посміхнувшись і пішов до виходу.

Так, це була велика перемога усвідомлення нових реалій української дійсності над традиційним космополітичним мисленням, що панувало в Радянській армії.

Але ж як важко давалася ця перемога й як важка робота була ще попереду для зміни цього консервативного мислення, що складало серйозну загрозу для мирного розвитку демократичних перетворень суспільства. Проте крига була зламана.

І вже під час наступної сесії, в урочистій обстановці голова Львівської обласної Ради народних депутатів В'ячеслав Чорновіл вручив мені посвідчення і нагрудний знак народного депутата.

Цим В'ячеслав Максимович у складних політичних умовах фактично захистив мене, чинного полковника Радянської армії, від розправи з боку реакційних сил в КПРС і КДБ, що склалися у 1990-1991 роках, і надав мені можливість використати мій досвід і теоретичний потенціал для успішної реалізації моєї Концепції створення Збройних Сил України.

Таке не забувається!

Глава 8. ПЕРШИЙ З'ЇЗД УКРАЇНСЬКИХ ОФІЦЕРІВ

Науково-практична конференція на тему про створення Українського національного війська, що відбулась за участі народних депутатів і активістів громадськості на початку лютого 1991 року в Києві, викликала певний резонанс у суспільстві. Реагуючи на запит суспільства, Народний Рух України «За Перебудову!» створив новий орган у керівництві організації — військову колегію НРУ із завданням практичного вирішення проблеми створення Української національної армії.

щодо легалізації діяльності зі створення Збройних Сил України та розпочала проводити заходи із підготовки з'їзду офіцерів-громадян України.

Для забезпечення нових вимог громадськості щодо впорядкування служби в Збройних Силах СРСР призовників з України комісія з питань оборони і безпеки Верховної Ради України ініціювала створення Комісії при Президії Верховної Ради Української РСР щодо розгляду звернень громадян республіки з питань загибелі та калітва військовослужбовців під час проходження військової служби.

У липні 1991 року така Комісія була створена відповідно до Постановою № 1332-XII і мене також було введено до її складу. Нижче наведено витяг з цієї Постанови зі списком членів комісії:

«Постанова Президії Верховної Ради Української РСР «Про хід виконання постанов і доручень Верховної Ради Української РСР з питань здоров'я людини.

Передрій В'ячеслав Григорович — перший заступник міністра охорони здоров'я УРСР.

Степанюк Володимир Сергійович — заступник міністра юстиції УРСР.

Топалов Валерій Андрійо-

ни і державної безпеки.

Члени Комісії:

Артамонова Валентина Андrijівна — голова кіївського Комітету солдатських матерів України.

Барабаш Володимир Васильович — перший заступник міністра у справах молоді і спорту УРСР.

Деркач Ігор Степанович — народний депутат УРСР.

Зйтінєв Юрій Іванович — народний депутат УРСР.

Кравченко Василь Іванович — заступник військового прокурора Київського військового округу.

Лазоркін Віталій Ілліч — депутат Львівської обласної Ради народних депутатів, полковник.

Мотюк Мирослав Павлович — народний депутат УРСР, член Комісії з питань здоров'я людини.

Передрій В'ячеслав Григорович — перший заступник міністра охорони здоров'я УРСР.

Степанюк Володимир Сергійович — заступник міністра юстиції УРСР.

Топалов Валерій Андрійо-

Посвідчення члена Спілки офіцерів України полковника Лазоркіна В. І.

полковник Віталій Лазоркін, народний депутат Львівської обласної ради, полковник у відставці Anatolij Koščil, кандидат технічних наук,

полковнику відставці Oleksandr Nizhnik, підполковник у запасі Valentyn Piliptuk, старший лейтенант запасу

Sergej Ruduk, капітан Sergij Kolesnik, народний депутат України, капітан запасу Igor Derkač, народний депутат України, старший лейтенант запасу Anatolij Rusnachenko, історик, публіцист.

З'їзд відбувся 27-28 липня 1991 року в Будинку вчителя, колишньому будинку Центральної Ради на вулиці

Дієсмо до "31" січня	1993 р.
Дієсмо до "31" лютого	1994 р.
Дієсмо до "31" березня	1995 р.
Дієсмо до "31" квітня	1996 р.
Дієсмо до "31" травня	1997 р.
Дієсмо до "31" червня	1998 р.
Дієсмо до "31" липня	1999 р.
Дієсмо до "31" серпня	2000 р.
Дієсмо до "31" вересня	2001 р.
Дієсмо до "31" жовтня	2002 р.
Дієсмо до "31" листопада	2003 р.
Дієсмо до "31" грудня	2004 р.

почав свою роботу.

На порядок денний були внесені питання:

1. Політична ситуація в Україні та проблеми відродження її Збройних Сил.

2. Державно-правові аспекти і засади створення Збройних Сил України.

3. Правовий і соціальний захист військовослужбовців.

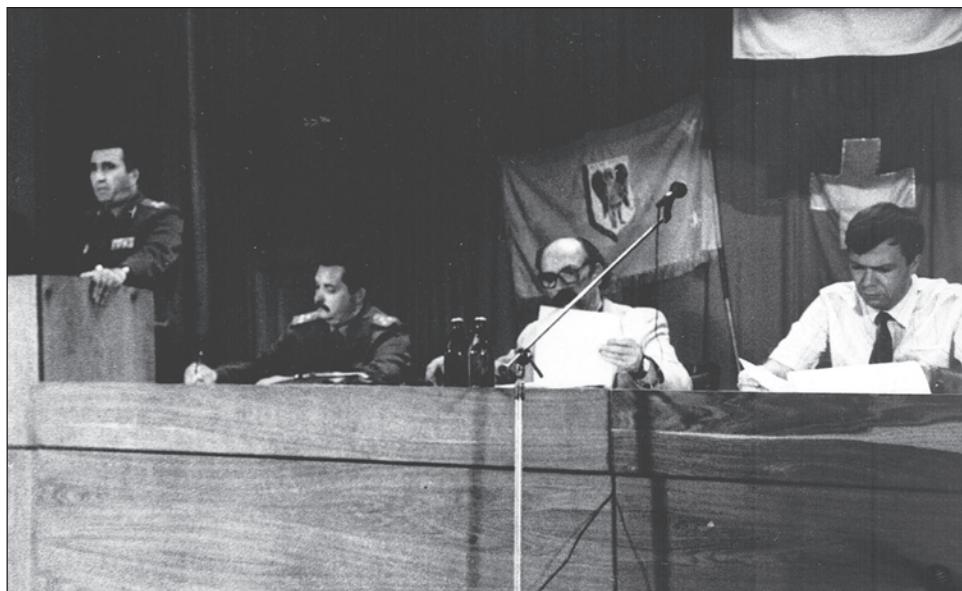
4. Організаційні питання.

Володимир Мулява у своїй доповіді докладно виклав оцінку політичної ситуації Народного Руху України. Вілен Мартirosyan у своїй доповіді піддав критиці недоліки в кадровій роботі ЗС СРСР, розповів про генерала-розвідника вчителя, який своєю поведінкою паплюжать військову службу. Свою доповідь я присвятив питанню про соціально-правовий захист військовослужбовців.

Виступів було багато, але всі ми були одностайні у тому, що Збройним Силам України бути!

Тому в своїй резолюції 1-ї з'їзду офіцерів-громадян України

ДЕЯКІ СТОРІНКИ З ІСТОРІЇ ТВОРЕННЯ ЗБРОЙНИХ СІЛ УКРАЇНИ

На фото: президент 1-го з'їзду СОУ — полковник В. Лазоркін, сержант запасу В. Мулява, капітан міліції О. Ємець; за трибуною — полковник В. Мартirosyan

відомий депутат УРСР.

Франдюк Іван Васильович — заступник міністра праці УРСР.

Шевченко Володимир Іванович — заступник Прокурора УРСР.

Члени цієї комісії почали активно проводити роботу з приватниками і військовослужбовцями.

Керівництво Народного Руху, зважуючи на всі обставини, що склалися в Україні, узgodило з керівництвом Верховної Ради України питання про вивчення і висвітлення громадської думки щодо створення Української національної армії, а члени військової колегії НРУ розпочали підготовку проведення установчого з'їзду офіцерів-громадян України.

Було утворено організаційний комітет з'їзду. Головою Комісії — Сметанін Володимир Ілліч, народний депутат УРСР.

Заступники голови Комісії:

Кондрат Олег Омелянович — заступник голови Державного комітету УРСР з військових справ.

Санін Василь Никифорович — народний депутат УРСР, заступник голови підкомісії Комісії Верховної Ради УРСР з питань оборони.

Заступники голови Комісії:

Голова Комісії — полковник Віталій Лазоркін, народний депутат СРСР.

Володимирський у Києві.

Політична обстановка навколо з'їзду була напруженою, бо категорично проти його проведення була Москва. У Києві з'явилися посилені військові патрулі.

На з'їзд прибуло близько 360 делегатів і 665 гостей. Сесійна зала була переповнена.

За півгодини до початку з'їзду до мене підішов Володимир Мулява і попросив вийти за куліси сцени. Там він повідомив, що оргкомітет пропонує мені очолити Спілку офіцерів України і винести це питання на рішення з'їзду. Я погодився і ми пройшли до залі.

На початку з'їзду надійшла інформація, що з Москви прилетів полковник Мартirosyan для участі у з'їзді. А через деякий час до мене знову підішов Мулява і пошепкав: «Ми тут обговорили питання про голову СОУ і вирішили запропонувати цю посаду Вілену Мартirosyanu».

Хоча мені і не сподобалися такі незрозумілі пасажі пана Муляви, я не висловив заперечень і дав згоду на кандидатуру полковника Мартirosyanu.

Нарешті історичний 1-й з'їзд офіцерів-українців роз-

їни висунув перед Верховною Радою України вимогу про створення національних Збройних Сил виключно правовим парламентським шляхом.

1-й з'їзд проходив на високому патріотичному рівні і визначив шляхи подальшого розвитку національної свідомості військових.

З'їзд ухвалив низку документів, у тому числі:

— Постанову про створення Спілки офіцерів України;

— Заяву з'їзду офіцерів-громадян України;

— Звернення до офіцерів-громадян України, які проходять службу на чужині.

У преамбулі Заяви були наявні аналіз військово-політичного стану тоталітарної комуністичної системи, виходячи з того, що з'їзд наголосив на такому:

1. Гарантам незалежності Української держави можуть бути тільки

(Продовження.
Поч. на 9-й стор.)

3. Надання права всім військовослужбовцям-громадянам України проходити службу в Україні.

4. Забезпечення військовослужбовцям рівних прав з іншими громадянами України.

5. Ухвалення законів України у військовій сфері.

6. Ухвалення Закону України про порядок проходження військової служби.

7. Проведення повної департизації Збройних Сил СРСР.

З'їзд сформував Виконавчий комітет Спілки офіцерів України. Головою Виконавчого комітету було обрано полковника Вілена Мартиросяна, народного депутата СРСР. Заступниками голови Виконавчого комітету було обрано полковника Віталія Лазоркіна, полковника Олександра Скіпальського, майора міліції Григорія Омельченка. Головою секретаріату було обрано Віталія Чичила.

Зважаючи на подій, що відбулися після з'їзду, можна упевнено стверджувати, що 1-й з'їзд офіцерів-громадян України по праву став видатним актом політичного життя СРСР.

1-й з'їзд Спілки офіцерів України, який визначив конкретну мету організації – побудову національних Збройних Сил України, ламав плани консервативного крила владної верхівки СРСР на збереження Радянського Союзу та єдиних Збройних Сил СРСР і підсилював позиції нового керівництва Російської Федерації на чолі з Борисом Єльциним, який твердо тримав політичний курс на дезінтеграцію СРСР.

Спілка офіцерів України, як всеукраїнське громадське патріотичне об'єднання українських офіцерів, під час розпаду імперії відіграва свою визначну роль стабілізуючою силою, беручи активну участь у перетворенні Збройних Сил колишнього СРСР на Збройні Сили України.

Глава 9. СЕРПНЕВІ ПОДІЇ 1991 РОКУ В УКРАЇНІ

1-й з'їзд офіцерів України неабияк налякав у владі противників курсу на передбудову в СРСР і спонукав їх до прискорення дій щодо усунення Горбачова від влади у силовий спосіб.

Заколотники розпочали державний переворот бойовою тривогою в Збройних Силах СРСР на усій території о 5-й годині ранку 19 серпня 1991 року, але брутальне нахабство заколотників і явна антинародна сутність заколоту призвели до зворотного ефекту – внутрішнього міжнаціонального вибуху, який прискорив розпад комуністичної імперії на нові незалежні держави.

На початок заколоту я перебував у місті Дубно на Рівненщині біля військового літвоїща, де було розташовано військовий табір навчального збору курсантів з числа студентів військової кафедри Львівського політехнічного інституту.

Пізно ввечері 18 серпня 1991 року черговий по штабу збору доповів, що центральне телебачення змінило програму і весь час показує балет Чайковського «Лебедине озеро», а десь після першої години ночі черговий тихенько зайшов до мене і повідомив, що кореспондент Радіо «Свобода» розповіли про створення у Москві так званого Державного комітету з надзвичайного стану (широко відомого як «ГКЧП»), який на своєму засіданні вирішив здійснити держав-

ний переворот, взяти владу під себе й усунути Михайла Горбачова з посади Президента СРСР.

О п'ятій годині ранку всі прокинулися від гучного прогнозливого звуку сирени. На бойових позиціях аеродромної служби розпочався рух з відпрацювання плану підйому військ по тривозі. Було включено радари розвідки та виявлення повітряних цілей.

Я віддав черговому команду «Підйом!», вийшов з казарми і попрямав до найближчого командного пункту, де зустрів офіцера, що керував налагодженням лінії зв'язку, і запитав, що сталося і чого це їх так зненанська всіх підняли по тривозі.

У відповідь почув, що оголошено позапланові навчання і зараз почнуться польоти літаків. Тож я повернувся до казарми, біля якої вже вишикувались всі взводи, прийняв рапорт чергового офіцера, привітався, заспокоїв курсантів і доповів їм обстановку. Оскільки зв'язку з керівництвом не було, я наказав усім офіцерам діяти за розкладом дня і готовуватися до планових занять, а сам виришив негайно виїхати до міста Рівного – найближчого обласного центру, до якого було всього 40 кілометрів і з'ясувати обстановку.

Тим часом на всіх телекранах продовжували показувати балет.

По дорозі до Рівного було спокійно. Ми швидко дісталися межі міста і під'їхали до штабу полку зв'язку 13 загальнівійськової армії. Я, наблизившись до дверей кабінету командира полку, почув знайомий голос з властивим тільки для Мартиросяна кавказьким акцентом: «Паддіє, предател! Халуй! Как ані малгі решиться на такое?» – когось сварив командир полку.

Увійшовши до кабінету, я побачив, що полковник Мартиросян, голова Спілки офіцерів України, був у кабінеті один і, сидячи, хрестивши руки на грудях, обличям до дверей, дивився просто перед собою і чогось сильно лаявся. Не зрозумівши причини його гніву, я голосно привітався і спітав: «Вілен, що трапилося, хто так роздратував тебе?» – у відповідь почув: «А вот сам пасматрі, что витворяют еті мерзавци!», і показав рукою на екран телевізора, що стояв у кутку, на якому я розгледів обличчя заколотників і почув знайомий голос телеведучого, який укотре перечітував заяву «Советского руководства» і біографії членів ГКЧП.

Не витримавши чергового зачитування цієї заяви і вимушено привітного погляду телеведучого, Вілен Арутюнович знову вибухнув: «Ти панімаєш, он на даче в Криму, а етот падонок Янаєв рещіл забрати себе власт в стране! Да как так можно?! Это же измена! И как мог ёво паддієржать Язов?! Он же падочний мужик».

– Вілен, ти ж депутат Союзу, зателефонуй у Москву чи до Києва, Кравчуку, – запропонував я.

– Званіл Котенкову, молчит. Званіл Кобцу, но он тоже не отвечает, может уже арестованы, – відповів він.

– Так давай підмо до Скіпальського, в його службі є урядовий зв'язок і зателефонуй Кравчуку, – запропонував я.

– Ми так і зділаєм. Я жду Сансанича с минути на мініту, потім пайдом к нему. Ти Червоний знаєш, нет?

Ето депутат України, он тоже чуть позже должен падайти і ми паєдем на мітинг в центрі города. Ми, честные і парядочні офіцери, должны держаться вместе. Вместе – ми сіла! А поодіноке нас побе-

дят еті мерзавци. Ми на с'езде офіцеров напугали іх. Оні падумалі, что ми уже создали вооружені сили в Україні, і ми назвали українським націоналістом, когда в газетах прочитали об ізбранні Мартиросяна председателем Спілки офіцеров України! С перепуту они і ввел чрезвичайне положение. Толькі их народ не паддієржит, я увірен в этом! Єльцин чого то молчит, может его арестовали? Хотя нет, не думаю: они же труси, побояться, – емоційно промовив Вілен Арутюнович.

– Так, він все ж таки Президент Російської Федерації. Боятимуться, – погодився я.

– Ети труси могут пайті на вісю, даже на репресі... Надо паддієржати народ! – рішуче промовив Вілен Арутюнович.

Раптом ззовні почулися кроки, двері відчинились і увійшов полковник Скіпальський. Він спокійно привітався і сказав, що не сподівався побачити мене тут, у Рівному, під час ГКЧП. Я пояснив причину своего приїзду, а Вілен Арутюнович емоційно поділився своїми враженнями з Олександром Олександровичем стосовно ГКЧП і сказав, що треба телефонувати до Москви.

Скіпальський підняв слухавку телефонного апарату штабної мережі зв'язку і зателефонував до свого начальника, полковника Чернія, повідомивши, що ми зараз підідемо. Полковник Черній зустрів нас якось напружене, але дозволив скористатися урядовим зв'язком.

Вілен Мартиросян почав за спіском набирати московські номери. Усі вони мовчали.

– Зателефонуй до Києва, Кравчуку Леоніду Макаровичу, – запропонував я.

Телефон Голови Верховної Ради України Леоніда Кравчука також не відповідав.

– Ані виключілі всю сязь, чтоб ми не могли общатися, – підсумував Вілен Арутюнович...

З появою народного депутата Василя Червонія вони мали вирушити на мітинг і організувати людей на опір діям ГКЧП. Я, у свою чергу, мав іхати до Львова і приєднатися до заходів Львівської обласної Ради народних депутатів. Настав час нам розлучитися. Та доля знову зведе нас невдовзі у Києві, на початку вересня, у Верховній Раді вже суверенної України, але про це ми ще не згадувалися й найближчими днями ми ще мали вітмати іспіт на мужність в умовах політичного протистояння, яке несподівано для нас виникло через злочинні дії ГКЧП.

Не витримавши чергового зачитування цієї заяви і вимушено привітного погляду телеведучого, Вілен Арутюнович знову вибухнув: «Ти панімаєш, он на даче в Криму, а етот падонок Янаєв рещіл забрати себе власт в стране! Да как так можно?! Это же измена! И как мог ёво паддієржать Язов?! Он же падочний мужик».

– Вілен, ти ж депутат Союзу, зателефонуй у Москву чи до Києва, Кравчуку, – запропонував я.

– Званіл Котенкову, молчит. Званіл Кобцу, но он тоже не отвечает, может уже арестованы, – відповів він.

– Так давай підмо до Скіпальського, в його службі є урядовий зв'язок і зателефонуй Кравчуку, – запропонував я.

– Ми так і зділаєм. Я жду Сансанича с минути на мініту, потім пайдом к нему. Ти Червоний знаєш, нет?

Ето депутат України, он тоже чуть позже должен падайти і ми паєдем на мітинг в центрі города. Ми, честные і парядочні офіцери, должны держаться вместе. Вместе – ми сіла! А поодіноке нас побе-

дят еті мерзавци. Ми на с'езде офіцеров напугали іх. Оні падумалі, что ми уже создали вооружені сили в Україні, і ми назвали українським націоналістом, когда в газетах прочитали об ізбранні Мартиросяна председателем Спілки офіцеров України! С перепуту они і ввел чрезвичайне положение. Толькі их народ не паддієржит, я увірен в этом! Єльцин чого то молчит, может его арестовали? Хотя нет, не думаю: они же труси, побояться, – емоційно промовив Вілен Арутюнович.

– Нам допоможе лише мудрість нашого народу, – погодував я і попростував до машини.

А в цей час Кравчук Л. М., як завжди, привітно зустрів «гостей» з Москви – представників ГКЧП на чолі з Героем Радянського Союзу, генералом армії В. Варениковим. Та на вимогу ввести надзвичайний стан на Україні Леонід Кравчук не погодився, оскільки це означало б повернення до минулого панування КПРС і надання комуністам усіх можливостей взяти реванш за поразку на виборах та помститися демократам. А це знову-таки інше, як громадянська війна!

Ми в'їхали у Дубно і водій повернув до табору навчального збору. Я зібрах на плацу усіх особовий склад, стисло розповів про події в країні, закликав курсантів у цей відповідальний для долі України історичний момент до сумлінного виконання по-кладених на них завдань, призначив підполковника Олександра Mashkina виконувачем обов'язків начальника збору і вирушив на Львів.

З цього моменту і до кінця збору не було жодного порушення військової дисципліни та навчального плану. В цей тривожний час офіцери і курсанти, усі як один, сумісно і відповідально посталися до наказу.

Годині о дев'ятій вечора я дістався до Львова. Дружина радо зустріла і сповістила,

як потім я дізнався під час особистої бесіди з командувачем військ ПриКВО генерал-полковником Скоковим В. В., потреби в обороні будинків державної влади не було, оскільки він, послідовно дотримуючись партійного нейтралітету, заборонив вводити на території військового округу надзвичайний стан на вимогу представника ГКЧП. Для введення надзвичайного стану на території ПриКВО Скоков запросив від представника ГКЧП письмового наказу. Той маєну рукою: «Ну і хітвь ти, Віктор Васильевич. Делай, как знаєшъ», – і терміново вилітав до Мінська...

В майбутньому витриманість Віктора Скокова буде високо оцінена Президентом Російської Федерації Б. Єльциним, який призначить Віктора Васильовича своїм радником з військових питань. На жаль, цьому мудрому і вольовому генералу, військовому фахівцю високого рівня, місія в Україні не знайдеться. Прикро, бо це був уже готовий фаховий міністр оборони України, оскільки у Львові та на усій Західній Україні Скоков пропонував жорстку школу співпраці з усіма політичними силами, ламаючи в своїй свідомості минулі життєві стереотипи та формуючи нові політичні погляди, чого так бракувало усім майбутнім українським міністрам і генералам.

Війшовши з кабінету голови облвиконкуму після наради, я потрапив в обійми журналістів, які негайно розпочали інтерв'ю. Я розповів їм про те, що вчора зустрічався з головою Спілки офіцерів України полковником Мартиросяном і з полковни-

хилі людських голів.

Мітинг відкрив Микола Горинь, заступник голови Львівської обласної Ради народних депутатів В. М. Чорновіл у цей час організував опір ГКЧП у Києві. На мітингу

За останні десять років змінювалися президенти й уряди. Змінювалася їхня риторика. Змінювалися зовнішньополітичні орієнтації й «пріоритети». Але незмінними залишилися кланово-олігархічна «стабільність» Донецького регіону, протистояння його господарів інтеграції в державотворчі процеси, неспроможність «Києва» запропонувати «Донецьку» план такої інтеграції – на основі модернізації застарілої індустриальної структури і розвитку техногенно нових виробництв, а отже, й подолання осередків депресії; на основі заохочення громадянської самоорганізації населення; на основі гармонізації мовно-культурних відносин з урахуванням реальної ситуації. Певна річ, спричинилася до цього не лише суб'єктивні чинники, а й об'єктивні, але і перші, й другі не були вчасно обраховані на державному рівні. Не слід забувати й того, що економічний занепад Донбасу почався ще в пізньорадянські часи й був зумовлений переадресуванням фінансових потоків на східні регіони СРСР, зокрема Кубас. Так що незалежна Україна дісталася Донбасу уж в стадії регресу, — але цей регрес ставився в рапунок саме їй. Вона ж цього ніби й не помічала, принаймні адекватної реакції не було.

На VI Міжнародному конгресі україністів, що відбувався в Донецьку 28 червня – 1 липня 2005 року, з важливим доповідю «Схід України в інтегративних процесах сучасного державотворення» виступав відомий на Донеччині вчений, доктор технічних наук, організатор і головний редактор журналу «Схід» Володимир Білецький. Серед його висновків, зроблених на підставі грунтовного аналізу суспільно-політичних, економічних, демографічних процесів, були доволі тристовінні:

«Схід України в інтегративних процесах сучасного державотворення посідає центральне, вирішальне місце. По суті, сам державницький «Український проект» буде успішним або неуспішним у сучасних вимірах залежно від того, як скоро і як глибоко схід, зокрема Донбас, буде інтегрований у державотворчі процеси. Попри всю важливість сходу України для загальних державотворчих процесів, системних державних чи недержавних проектів, планів, концепцій, інтеграції Донеччини в ці процеси немає. У цих умовах доля сходу України, Донбасу, як і масштабів та конфігурації всього «Українського проекту», не є остаточно визначененою».

Але ні ці, ні багато інших застережень не були почуті. Переважало ситуативне, а не перспективне чи прогностичне мислення. Донбас не вийшов з-під влади олігархічних кланів і криміналітету, не відчув соціально-економічних змін на краще, його населення в масі своїй залишалося зануреним у радянську ментальність, інформаційно відторгнутим від решти України і зорієнтованим на Росію (точніше – на «Советский Союз» як предмет своєї ностальгії).

Коли, слідом за подіями в Криму і під їхнім впливом, на Донбасі почався рух за «федералізацію», інспірований і фактично керований регіоналами, нова і ще недосформована українська влада в Києві не знайшла своєчасної й адекватної відповіді. (Залиша тут острівну окреме питання про федералізм. На мій погляд, він – у формі, наприклад, поземельного устрою – міг би бути можливий і навіть корисний, якби за проектом федералізації України не стояла новоімперська Росія, вбачаючи в ньому спосіб розвалу України і почавши поглиняння, що й показав приклад Криму. Це знов-таки зразок фальшування термінів та ідей, підміні понять, про яку буде далі).

І ось «маємо те, що маємо». Донеччина у вогні... Численні перемір'я й «тиші», «мінські домовленості», «нормандський формат», «відведення важкого озброєння» на якусь там відстань від якоїсь там мінливої «лінії розмежування», «гуманітарні конвої» з боєприпасами і т.д. і т.п. – усе це псевдоніми атрибутив найкорстокішої і найпідлішої війни, нав'язаної Україні. Після кожних переговорів жертви і кров стає не менше, через анексійний і вже забутий кордон надходять нові й нові потоки дедалі досконаліших засобів нищення, і таке враження, що незабаром «ДНР» підніме в небо ескадрильї МІГів «власного виробництва», а під Маріуполем з'являться деенергієвські дредноути й авіаносці...

Живемо в світі парадоксів. Один із них, – попри інформативний пересит, критично бракує конкретної інформації про конкретні події, на які звернула вся наша увага. Що ми знаємо сьогодні про реальний перебіг війни? Хіба те, що ситуація напружена, але під контролем. Формула, яка не обіцяє нічого доброго. Під контролем ситуація була і в Іловайську, і в Донецькому аеропорті, і на 31-му блокпосту, а тепер вона під контролем у місті Щастя та ін. Де буде завтра? Немає достовірної інформації і про становище на територіях «ДНР» і «ЛНР». Анонімні телефонні голоси звідти в «ТСН» чи «ІНТЕРі» – це ще не є інформація...

Уже не один місяць «спостерігає» за подіями дивовижна місія дивовижної ОБСЄ. Ма-

бути, не з самими ж біноклями приїхали чотириста рафінованих спеців. Здавалося, буде кому об'єктивно розібрatisя в потоці взаємних звинувачень щодо порушення домовленостей, трохи щось роз'яснити: хто обстріляв житлові будинки там і там; хто вивів з ладу електромережі та системи водопостачання; де і ким затоплені шахти; що то за таємничі гумконвой, нікому не підконтрольні; як хто поводиться з військовополоненими і як це узгоджується з міжнародними нормами. І т.д. і т.п. Час би щось сказати вголос. Чи, може, й говорять, а нам не чути? Чи дипломатична вода в дипломатичних ротах не дозволяє говорити? Но точна інформація може прозвучати неполіткоректно. Ось сказали очевидне: що Маріуполь обстріляно з території, контролюваної бойовиками, — і Росія розгнівалася, звинуватила в некомпетентності. Тяжка місія в спостерігачів ОБСЄ...

А тимчасом війна множить і множить ненависть. Неважко побачити її зворотну залежність: ненависть підливає масла у вогонь війни. Попереду ж обох іде неправда, розчіщаючи ґрунт для них. Брехня і ненависть плекають війну, культуують поле для неї. Вони – всеєвітні сестри-близняни. І працюють на диво злагоджено, спираючись на свій багатий історичний досвід. Значну частину цього досвіду вони здобувають в розтерзаній хижаками Україні – «на нашій не-

Неважко уявити, якого громадянина України виховували. І куди він мав дивитися, в якому напрямку.

Тож не дивно, що для багатьох донеччан Україна була чимось далеким і чужим. Але ж не для всіх! Далеко не для всіх. І це особливо важливе тепер.

У витравленості відчуття України крилася велика небезпека не лише для Донеччини, а й для всієї України. Дехто з політичних лідерів, напевне, відчував цю небезпеку, принаймні лунали голоси про необхідність створення єдиного інформаційного і культурного простору, який «зшив» би країну. Але далі розмови справа не пішла. Чи то політичної волі й енергії не вистачило, чи то резервів фінансових і творчих, чи то всі сили пішли на міжпартійну боротьбу. А головне – потужні олігархічні клани були зацікавлені у збереженні її культурів «осібності» Донеччини, в противставленні її решті України (поки що вони не готові були опанувати всією Україною), — саме це давало їм козир у політичній боротьбі. І вони саботували всяку спробу культурної і ментальної консолідації сходу і заходу України. Пригадаймо, що навіть запрошення донецьким школирникам провести зимові канікули на засніжених Карпатах зустрічали спротив: мовляв, хочуть нашим дітям нав'язувати бандерівську віру. Що вже говорити про те, що славетні мистецькі колективи, які з величезним успіхом га-

Іван ДЗЮБА

ТРАГЕДІЯ ДОНЕЧЧИНИ

своїй землі». Особливо в ХХ столітті. Разом вони протягом десятиліть викорінювали українську ідентичність і самосвідомість, названу «українським буржуазним націоналізмом». Разом нищили українське село розкуркуленням і голodomором. Разом витравляли всі вияви українського культурного життя на Донеччині як пережитки ворожої ідеології та підступи зарубіжної агентури – й відпроваджували ненадійний «елемент» подалі від України або й зовсім далеко, в неповороті. Разом культутивали «нешадну класову ненависть», дуже чітко зорієнтовану на той самий «елемент». Разом працювали над створенням «нової історичної спільноти», в якій на Донеччині не було б місця українській ідентичності, українській школі, українській мові, українській пам'яті.

Не все йм вдавалося, але попрацювали на славу і зробили чималій внесок у підготовку ґрунту для того, що маємо нині на Донеччині. Деморалізували суспільність, пригнобили українство, виховали й загартували «совка». Нині детонують радіокеровані міні, закладені давно.

Імперський сказ Путіна захлинувся б на кордоні з Україною, якби по другий бік кордону його не ждали традиційні п'яті, шошти чи якісь-там одинадцяті «колоні», на які багата українська історія. «Україно, Україно! Оце твої діти» (Тарас Шевченко). Що ж до варіанту донецького, то тут навіть не про «колоні» доводиться говорити. Тут щось масштабніше й організованіше – система роботи місцевих владних структур, які у складі України послідовно вибудовували фактично «русський мир», обходячись без цього самоозначення і, відповідно до ситуації, не цураючись тризуба й жовто-блакитного прапора на фронтонах своїх установ.

Досягнутий ступінь відірваності Донбасу від життя решти України я відчув улітку 2005 року під час проведення в Донецьку Світового конгресу україністів. У його роботі брали участь сотні вчених-гуманітаріїв різних національностей, з десятків країн, у тому числі люди із світовими іменами. Ніколи в Донецьку не бувало такого громади науковців з усіх континентів. Здавалося б, їх розхапають на телепрограми, інтерв'ю для радіо і газет, запрошуватимуть на виступи й для знайомства – така рідкісна нагода, та й честь для Донецька: є чим гордитися. В інших містах України, де проводились такі конгреси, відボю не було від журналистів. Тут же – глибока байдужість. Тільки одна-два газети дали коротенькі «інформашки». Це не було ані намислою ігнорування, ані підкресленим зневажанням. Просто цей багатоденний науковий форум випадав із стилю життя мільйонного міста, з його інформаційної сфери, цілком підпорядкованої російським стандартам і російському наповненню. Так було на всій Донеччині і так тривало десятиліттями. Ні телеслови, ні радіослови, ні слова газетного з любов'ю до України, зацікавлено про Україну як цілість, як державу. Хіба щось вимушене-казенне, «для галочки». Або в мізерних тиражах поодиноких українських видань. Зате скільки запобігливої мови про Росію, яка насиченість донецького інформпростору прямою московською продукцією!

строловали на всіх континентах, десятиліттями не бували на Донеччині, і не зі своєї вини, – тож зарозумілий масовий донеччанин нової доби широцердо вважав українську культуру «шароварциною», а часом і зовсім малоосвічений «совок» почував свою вишкість на тій підставі, що слухає московський «телік» і говорить мовою, що трохи скідається на російську.

Це відоме й зрозуміле. Але немало була, на мій погляд, і провина т. зв. національно-демократичних сил. По-перше, їм була (і залишається) властивою абсолютизація своєї патріотичної ейфорії, а відповідно – брак самокритичної та тверезої оцінки ситуації. Психологічно це пояснюване: потреба віра, потребне піднесення. Але при цьому бажано (або й необхідно) бачити реальність навколо себе. Далекого вересня 1989-го я свою співдоповід на Установчому з'їзді Народного Руху України «За Перебудову» розпочав із застереження, що вона «досить дисонувати із настроєм, який панує в цій аудиторії. Але я вважаю, що це потрібно, тому що за межами цього залу є величезні простори України, і на цих просторах не скрізь панує така атмосфера, як у нас з вами. І якщо ми хочемо не просто розпалювати самих себе, а хочемо йти до людей і працювати з ними, то нам є про що подумати».

Це застереження, заклик враховувати неоднозначність настроїв суспільства не всім сподобався.

А щось подібне відбувалося і відносячи

до України

«північної розбіжності»

— відносячи

до України

«західної розбіжності»

— відносячи

до України

«східної розбіжності»

— відносячи

до України

«західної розбіжності»

— відносячи

до України

DO MŁEGO ZOBACZENIA, POLSKA!

(Продовження.
Поч. у № 37)

У Познані ми знову опинилися в приємному супроводі Барбари Висоцької, яка добре знає місто, його колорит, визначні місця. Цікаво було від неї дізнатися, що деякі історики вважають Познань першою столицею Польщі з середини Х століття, за правління найперших князів. Барbara розповіла цікаву легенду, яка проливає світло на походження назви міста. Тут нібито після тривалої розлуки зустрілися легендарні пращафи трьох слов'янських народів — Лех, Чех і Рус. І хоча з плином часу зовнішність братів зазнала змін, та вони відразу пізнали одне одного і радісно закричали: «Pozna!» (Пізнаю). В пам'ять про цю зустріч і вирішили побудувати Познань.

Центральна площа Познані — Старий Ринок, це найдавніша частина міста, де зосереджені численні історико-архітектурні пам'ятки давнини: готичні костелі, ратуша в стилі ренесансу, будинки XI-XVI століть, пам'ятники. Наймовірно захоплююче враження справила на нас одна з найвеличніших релігійних споруд — костьол Святої Марії Магдалини-Фара (це термін на позначення релігійного приходу в часи Середньовіччя). Вважається, що в Польщі немає жодної подібної будівлі, яка б настільки повно передавала розкіш внутрішнього оздоблення в стилі римського бароко.

Біля пам'ятника
Бамберці

Ратуша
і символічні
козлики

Ринкова площа.
Фонтан
Прозерпіни

рівнинного годинника на одній з башт сходяться разом, над годинником відчиняються залишні дверцята і з-за них з'являються два механічні козлики під бурхливі оплески численних туристів і місцян, які збираються щоденно о цій порі, скеруючи свої погляди вгору на башту старої ратуші. Козлики 12 разів б'ються ріжками під захоплені вигуки людей з площі. Поява козликів — це візитівка Познані. Існує легенда, яка оповідає, що козлики «врятували» місто від пожежі. А було це так: тікаючи від зловісного кухаря, тварини забралися на дах ратуші, господар же, розшукуючи тікачів і незабаром знайшовши їх, побачив з висоти споруди палаючий вогонь серед дерев'яних будинків. На його крик збеглися мешканці сусідніх будівель і загасили полум'я. За багато років існування козлики стали своєрідним символом Познані.

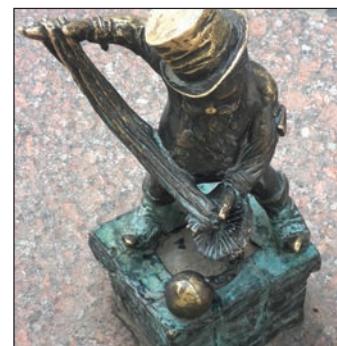
Ще на один цікавий символ міста — Бамберку — ми натрапили неподалік — на вулиці Ruzany targ, на якій свого часу торгували траїндами (по-польськи ружа). Барbara розповіла, що раніше бамбера називали німців, які переселилися в Польщу і жили в цьому районі. І хоч вони швидко адаптувались до нового середовища, до особливостей місцевого менталітету, але все ж зберегли свою самобутність. А в невеличкій ресторациї, що відразу за пам'ятником, що на початку століття дівчата-кельнерки були одягнені в національне бамберське вбрання. На пам'ятнику зо-

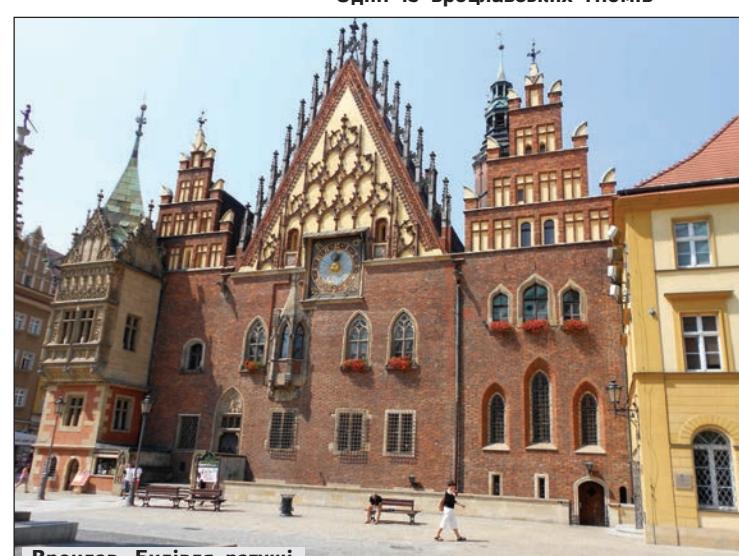
Познань. Костьол Святої Марії Магдалини

Фрагмент скульптурної композиції
«Пам'ятник жертвам воєнного стану»

Один із вроцлавських гномів

Вроцлав. Будівля ратуші

бражена саме одна з них. Рано-вранці наступного дня нас проводжали з шамотульського вокзалу Барbara і Веслав. Наступним було місто Вроцлав. Йдучи потягом до Вроцлава, що довго подумки поверталися до тих чудових незабутніх днів, проведених у колі наших польських приятелів.

У Вроцлаві часу мали небагато, всього один день, тож виришили обмежитися оглядиновою екскурсією. Прямуючи вулицями цього надзвичайно привабливого міста, на перехресті вулиць Юзефа Пілсудського і Свидницької нашу увагу привернула приголомшлива скульптурна композиція з 14 окремих фігур. Вона відома як «Пам'ятник жертвам воєнного стану» і присвячена подіям по-

людків», як їх називають поляки. Казкові істоти, відліті з бронзи, «оселилися» на вроцлавських вулицях і стали талісманами міста. Вони зустрічаються в найнесподіваних місцях. Для туристів знайти гномика — завдання непросте, адже зріст кожного бронзового малюка не перевищує 30 сантиметрів. Нам теж вдалося знайти й зафіксувати на фото парочку маленьких «мешканців» у ковпаках.

І ось потяг із Вроцлава мчить нас до міста польських королів — древнього Кракова.

Оскільки ми прибули до міста опівдні, то в часово-му вимірі найзручніше було присвятити другу половину дня екскурсії до соляного музею-копальні Велічка, що в 10 км від Кракова. Це — світова пам'ятка, що перебуває під егідою ЮНЕСКО. Відвідування соляних копалень дозволено тільки в супроводі екскурсовода на обраній за бажанням туристів мові. Природно, що ми приєдналися до групи, для якої екскурсія проводилася польською мовою. Екскурсія тривала близько 3 годин. Температура під землею цілий рік постійна +14 градусів. Історія соляник копалень налічує понад 700 років. Це ціле підземне місто на 9-ти рівнях: від першого, який проникає на 64 метри в глибину, до останнього, що лежить на глибині 327 метрів.

Сумарна протяжність ходів близько 250 кілометрів. Причому туристичний маршрут складає близько 3% всієї довжини шахти. Під землю ми спускалися на гранично дозвісну для туристичного маршруту глибину — 182 метри і пройшли близько 5 кілометрів.

(Закінчення
на 13-й стор.)

Ансамбль Вавельського замку у Кракові

Підземні ніші-печери, величезні зали і храми зі статуями польських королів і видатних діячів, скульптури й олтарі в капела, барельєфи, люстри — все оздоблення зроблено із солі. Це така неймовірна краса! А ще підземні озера й унікальні каплички, вражаючі світловузкові ефекти як невід'ємна частина захоплюючої мандрівки під величезною товщею землі — все це просто зачаровує і залишає незабутні враження.

Не менш насыченим позитивними емоціями, захоплюючими враженнями був і наступний день, який ми провели в Старому місті Кракова. Центром Кракова, як і в більшості старовинних польських міст, є Ринкова площа, осереддя торгівлі в давні часи. Вона вважається найбільшою в Європі і занесена в список Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Найвеличніша і найкрасивіша споруда на площі — це Маріацький костел, або Базиліка Успіння Пресвятої Діви Марії (звідти й назва Маріацький). Фасад костелу складається з двох високих веж готичної архітектури. З наїжджої вежі костелу шогодини сурмач грає мелодію (хейнал), яка протягом багатьох століть попереджувала мешканців про небезпеку. Зараз це просто ритуал, сигнал точного часу, та всякий раз, зачуваши хейнал, перед вежею зосереджується велика кількість туристів, які намагаються розглядіти сурмача у віконці. А все тому, що з цією традицією також пов'язана легенда. Одного разу вартовий помітив з башти наближення ворогів до Кракова і почав трубити тривогу. Ворожа смертельна стріла попала йому в горло і обірвала сигнал попередження, однак мешканці змогли вчасно зібратися і відбити ворога. З того часу хейнал завжди закінчується на тій самій ноті, на якій обірвалося життя воїна-героя.

Від Сукениці дійшли ми колишнім королівським трактом до замкового комплексу Вавеля, місця резиденції польських королів. Перед нами відкрилася панорама величного ансамблю будівель різних епох, кожна будівля по-своєму унікальна. На території замку ми відвідали Кафедральний собор — там коронували польських королів, там же поховано багато легендарних поляків. Потім, прогулюючись, милувалися дивовижною архітектурою замку, насолоджувалися відчуттям самобутності історичної епохи. Ну і, звичайно, навідалися до Смока Вавельського, так називається дракон — хранитель і символ Кракова, про якого складено багато легенд. Скульптура Смока органічно вписалася біля підніжжя Вавельського пагорба. Придбавши сувеніри на пам'ять про Вавель, спустилися до набережної Вісли, трохи відпочили біля води в спекотний день і

Краків.
Валентина Волкова
на головній площі
Старого міста

рушіли ближньою вуличкою в пошуках якогось закладу харчування. Яке ж було наше здивування, коли, вийшовши на вулицю Гродзьку, в самому центрі Старого міста, побачили вивіску «Restauracja Smak ukraiński». Дівчина, яка нас обслуговувала, спілкувалася з нами українською, хоч є етнічною польсько-краків'янкою, а мову українську вивчає, бо назва закладу зобов'язує. Стомлені, але вельми задоволені і переповнені сильними враженнями, повернулися надвечір до апартаментів готелю, щоб пакувати валізи: на завтрашній ранок мали від'їхдати до Варшави.

Столиця Польщі Варшава вражає вже відразу з привокзальної площі: перед очима відкривається грандіозна панорама висотних будівель ділового центру. Оскільки ми вирішили самостійно оглянути пам'ятні місця Варшави, то від ділового центру

Краків. Частина України

попрямуювали однією з центральних вулиць Новий Світ (Nowy swiat), яка плавно переходить у вулицю Краківське Передмістя (Krakowskie Przedmieście), а та, в свою чергу, упирається в Замкову Площу (Plac Zamkowy), яку називають воротами Старо-

го міста. По шляху маршруту оглянули пам'ятники Миколаю Копернику зі словами на постаменті: «Solis stator, Terra motor» («Той, що зупиняє Сонце, зрушив Землю»), великому польському письменнику Болеславу Прусу, чиї твори відомі далеко за межами Польщі, Адаму Міцкевичу — одному з найвидатніших польських поетів. Заходили ми і в костелі, яких на головній магістралі декілька, особливо запам'ятався костел Базиліка Святого Хреста. Цей храм, окрім свого багатого оздоблення, привертав увагу ще й тим, що в одній із його колон вмурено уруні із серцем Фредерика Шопена. Помираючи далеко від Батьківщини, композитор заповів своїй сестрі Людовіці поховати його серце в Польщі: «Zabierzcie przypajmniej serce moe do Warszawy» («Заберіть принаймні серце моє до Варшави»).

Так Шопен бажав, щоб хоча б частина його повернулася додому. Вдячні співітчизники виконали заповіт великого композитора, музика якого по праву належить усюому світу, але серце віддане лише улюблений ним Польщі. Загалом помітно, що поляки дуже бережно і дбайливо ставляться до увічнення пам'яті своїх славетних земляків.

Неподалік від костелу, на протилежному боці вулиці,

Варшава. Старе місто. Сирена

Міст над Віслою

Пам'ятник Юзефу
Понятовському
і Президентський
палац у Варшаві

нашу увагу привернув величний пам'ятник Юзефу Понятовському, видатному воєначальнику, а от що то за ошата будівля за пам'ятником, ми дізналися від охоронця, який стояв біля невисокого паркану, що огорожував подвір'я з будинком. Виявилось, що це резиденція президента Польщі. Спочатку навіть якось не вірилось, що це президентський палац: будинок хоч і вишуканий та привабливий, але зовсім не помпезний. Головне — жодник кордонів, численної армії охоронців, вартовий не перешкоджав бажаючим робити фото- та відеозйомки на тлі палацу.

Врешті, неквапом дійшли до Старого міста, де перед нами відкрився вид на комплекс надзвичайно красивих старовинних кам'яниць. Справжньою окрасою є Колона короля Зигмунта III Вази (того, що переніс столицю з Кракова до Варшави) і Кафедральний собор. Наступним пунктом нашого знайомства зі Старувкою (так називають Старе місто) стала Ринкова площа, де розташований фонтан, збудований на честь покровителя Варшави — легендарної міфічної істоти Сирени. В одній руці

вона тримає щит, у другій — меч як символи оборони мешканців міста від нападників. На площі зранку до вечора вирує життя, тут багато туристів з різних країн, люблять відпочивати тут і варшав'яни. Прощальним «варшавським акордом» наступного дня була наша прогулянка біля Вісли з її славетними мостами. Приваблювали око мальовничі краєвиди, невеличкі пароплави, що перевозили людей з одного берега на інший, атмосфера спокою і затишку.

Загалом 8 днів, проведених у Польщі, — суцільний позитив. Цивілізовано, культурно, по-європейськи. Ми дуже втішенні тим, що мали можливість познайомитися з доброзичливими, гостинними людьми, побачити омріяні міста, дізнатися, чим славиться і пишається польська нація, і взагалі отримати неймовірний заряд енергії, якого б вистачило до наступної поїздки, про яку мріємо вже зараз. Do milego zobaczenia, Polska!

Лариса
ДАНИЛЕЙЧЕНКО,
Ніна ПРИМАК

Світлини
Валентини ВОЛКОВОЇ

Вроцлав. Старе місто. Лариса Данилейченко

У ЛЬВІВІ НАГОРОДИЛИ ЛАУРЕАТІВ ПРЕМІЇ «НАЙКРАЩА КНИГА ХХII ФОРУМУ ВИДАВЦІВ»

У Львівському національному театрі опери і балету ім. Соломії Крушельницької відбулася урочиста церемонія нагородження Премії «Найкраща книга ХХII Форуму видавців».

Під час свого виступу на відкритті церемонії віце-прем'єр-міністр — міністр культури В'ячеслав Кириленко сказав: «Цього року Міністерством культури було виділено 9 мільйонів гривень на закупівлю україномовних книжок для бібліотек. При цьому за назви, авторів та видавництва голосували вперше самі бібліотекарі. Було обрано 84 найменування, придбано близько 180 тисяч примірників. Я розумію, що сума, яка виділяється на закупівлю літератури, повинна бути вдесетро більшою. Над цим мають працювати ті, хто переймається долею книги та читання в Україні».

Віце-прем'єр-міністр — міністр культури привітав переможців конкурсу та побажав усім учасникам і відвідувачам Форуму гарних емоцій від цікавих заходів та хороших книг. Також він подякував президенту ГО «Форум видавців» Олександру Коваль за великий внесок у розвиток видавничої справи, популяризацію української книги як всередині України, так і далеко за її межами.

Цього року Гран-прі конкурсу «Найкраща книга ХХII Форуму видавців» отримала книга професора Варшавського університету Ольги Гнатюк «Відвага і страх» видавництва «Дух і літера». Також персональну відзнаку від членів журі конкурсу отримала збірка оповідей українського режисера Олега Сенцова «Рассказы» видавництва «Лаурус».

Всього у конкурсі взяли участь 87 видавництв, які представили 463 найменування книг, серед яких журі обрало 20 кращих. Окрім того, багато книг отримало спеціальні відзнаки від членів журі конкурсу.

ЛЬВІВ... ФОРУМ... ФСБ?!

Харківське видавництво «Фоліо» вкотре стало жертвою проросійської провокації. На Форумі видавців у Львові активісти вийшли на пікети, звинувачуючи видавців у антиукраїнській діяльності. Організатори протестів закликають українську владу «йті війною на сепаратистські книжки». Свою позицію пояснюють прагненням «захистити український книжковий ринок».

Генеральний директор «Фоліо» Олександр Красовицький на своїй Фейсбук-сторінці назвав ці мітинги «черговою феєрбешеною поганкою». За словами Красовицького, активісти видають продукцію московського видавництва, яке також називається «Фоліо», за видання харківського виробництва.

«Післякоїн «воєнної» книги «Фоліо» починається черговий піар-закид. Цей — реакція на «Іловайськ». Положія та «Художника війни» Максима Бутченка, — пише гендиректор видавництва. — «Фоліо» є і в Празі, і у Відні, і в Римі. У Парижі так називається серія у Галліама. Але львів'янам подають саме московські книги. У когось є сумніви, хто за це платить?»

Олександр Красовицький

А У НАС?

поділився своїми враженнями від діалогу з одним із мітингувальників: «Дивіться, який сміливий хлопчик. Йому зовсім не соромно при запитанні про гроші за пікет, тільки очі заховав чомусь. Це після розмови зі мною. Виявляється, книга в Україні заборонена, він її не читав, але читав анотацію, там сказано, що ця книга проти України».

Генеральний директор «Фоліо» також повідомив, що подав заяву про інцидент до Служби безпеки України.

МІНІСТРА КУЛЬТУРИ КРИМУ ВІДЗНАЧИЛИ ЗА УСПІХИ В БОРОТЬБІ... З ТЕРОРИЗМОМ

«Глава» Криму Сергій Аксёнов напередодні російського Дня солідарності в боротьбі з тероризмом вручив подяку міністру культури російського уряду півострова Аріні Новосельській.

«Аріна Новосельська нагороджена подякою глави республіки Крим за зразкове виконання службових обов'язків, високий професіоналізм і у зв'язку з Днем солідарності в боротьбі з тероризмом», — повідомляє прес-служба Міністерства культури російського уряду Криму.

День солідарності в боротьбі з тероризмом відзначають у Російській Федерації 3 вересня. Цього дня в усій країні згадують жертви терористичних актів, а також співробітників правоохоронних органів, які загинули при виконанні службового обов'язку.

Як повідомляється, у Криму після його анексії Росією приділяють особливу увагу питанням боротьби з тероризмом. Під час недавніх відвідин півострова секретар Ради безпеки Росії Микола Патрушев висловив стурбованість тим, що в Криму зростає загроза терористичних проявів з боку «бойовиків і націоналістів з України».

У КІЄВІ ПРЕЗЕНТУВАЛИ КНИГУ «КРІМ ПО-УКРАЇНСЬКИ»

У Києві 15 вересня відбулася презентація збірки новел «Крім по-українським». До книги увійшли 23 міні-твори авторів українською мовою, які перемогли в уже третьому за рахунком конкурсі «Новела по-українські» від редакції журналу «Крайна», повідомляє кореспондент «Крім.Реалії».

За словами організаторів проекту, тема творів була вільною, а от місце дії — Крим, такі умови були поставлені автором.

«Минулого року була тема «Майдан», ми вирішили, що цього року немає більш важливих тем, ніж Крим. Конкурс ми організували для журналу «Крайна», щоб заповнювати розділ «література» хорошою короткою прозою, тому що українські автори більш скильні до довгої, а насправді, потрібна влучна, швидка з яскравими образами, яку можна швидко прочитати й яку не так довго писати», — каже організатор конкурсу, редактор відділу «Культура» журналу «Крайна» Олена Павлова.

Загалом на заклик редакції відгукнулося 149 авторів, серед них жителі України і корінні кримчани, які в короткому форматі діляться своїми спогадами, мріями і фактами про Крим у легкій літературній формі.

«На конкурс висилали багато текстів авторів з Криму, були прохання: «Не називайте мое ім'я, тому що я хвилююся за свою безпеку». А у нас з'явилася мрія — провести контрабандою ці книжки в Крим і якось їх там презентувати, але це — плахи на майбутнє», — ділиться Олена Павлова.

У книзі чотири розділи, поділені за тематикою: соціальні тексти, політичні, про любов і про побут, «подорожі, ностальгію і кримські чебуреки».

«Крим з цих новел залишає липкі відбитки, як ніби від чурхели або пахлави на пляжі. Їх перебиває сіль морської води, яку тепер на смак не відрізнити від сліз», — йдеться в анотації до збірника.

ВІД МАЙДАНУ — ДО АТО

У видавництві «Арт-Студія» (м. Луцьк) та ПП «Стебеляк» (м. Кіїв) вийшла нова книга відомого на Волині і за її межами історика і публіциста, письменника і краєзнавця, доктора філософії Олександра Середюка.

У публіцистичних статтях, які автор почав висвітлювати ще за часів Помаранчевого Майдану, посилаючись на історичний досвід та джерельну базу, він цілком переконливо довів, що народ має право на ПОВСТАННЯ, на носіння особистої зброй для захисту своєї власності Батьківщини. Гострі публіцистичні статті межують з ліричними відступами кійвівських та волинських поетів про жертвовність Небесної Сотні. Вперше розкрито сакральне слово «Майдан», подвиги герой Революції гідності, які мужньо протистоять окупантам у країні, як ззовні, так і зсередини. Дуже актуальну тему розкриває автор в аналітичній статті «Хочеш миру — готовий до війни», в якій подає попередження для наших керманичів. АТО чи війна проти московського агресора? Чому український націоналіст подякував Путіну? і «Що буде завтра?» — читає дізнається зі сторінок цікавої та актуальної у наш час книги. Вона стала привабливою і читабельною завдяки багатом ілюстраціям на історичні та сучасні фотосюжети, які надали автору наші земляки із АТО.

Автор оптимістично наголошує, що «останні події сколихну світ. Всі зрозуміли: НАДЯНА УКРАЇНУ! МИ ВИСТОІМО! МИ ВИТРИМАЄМО! МИ ПЕРЕМОЖЕМО!»

Ольга РОГОВА,
науковий працівник
Музею історії сільського
гospодарства
Волині-скансен

Редакція «Кримської світлиці» щиро дякує шанувальникам нашої газети Анатолію Свідзинському, Ользі Здір, Сvitlanі Droniñi, Pavlu Chubu i ще кільком благодійникам, які скромно не назвались, за перераховані кошти для оплати хостингу нашого сайту. Уклін Вам за те, що підставили плече (і гаманець!) окупованій Кримом і покинутій Києвом «Світлиці» у цей непростий час!

У РАДІ ПРОПОНУЮТЬ ПОЗБАВИТИ ЛОРАК, ПОВАЛІЙ, КОБЗОНА ТА БАСКОВА ЗВАННЯ «НАРОДНИЙ АРТИСТ УКРАЇНИ»

У Верховній Раді зареєстровано проект закону про позбавлення проросійських та просепаратистських діячів культури України звання «Народний артист України».

Як повідомляється на сайті ВР, автором відповідного проекту закону (№ 3016) є народний депутат з фракції «Блок Петра Порошенка» Іван Мельничук.

Між тим у прес-службі «БПП» повідомили УНІАН, що основним завданням проекту є засудження антиукраїнських та просепаратистських проявів українських діячів культури, мистецтва та шоу-бізнесу, а також застосування до них публічної відповідальності у вигляді позбавлення звання «Народний артист України».

Як зазначив автор законопроекту І. Мельничук, «Україна де-факто перебуває у стані військового конфлікту із країною-агресором — Російською Федерацією. Разом з тим, не всі громадяни адекватно можуть оцінювати ситуацію. Особливе обурення викликає поведінка низки представників української культури і шоу-бізнесу, зокрема тих, що мають звання «Народний артист України», а отже, повинні розуміти свою відповідальність та залишатися вірними українському народу».

«Ми є свідками активної співпраці представників української «богеми» з країною-агресором, про що свідчать коментарі, після яких ці артисти не гідні вважатися гро-

САЙТИ МИКИТИ МИХАЛКОВА, ВОЛОДИМИРА СОЛОВІЙОВА ТА ІНШИХ ЗАБЛОКОВАНИ

Цими днями Мережею поширилося електронне повідомлення такого змісту:

«Електронна Червона-Чорна Січ» продовжує боротьбу за кіберпростір української нації. Ми маємо намір вимести з вільного Інтернету всіх пособників Кремля та зрадників Вітчизни. Сьогодні ми завдаємо удару по тих представників російського шоу-бізнесу, що продалися терористам.

Творча інтелігенція будької нації завжди була і є її частю і совістю, вона формує культуру свого народу і його самобутність. У Росії, навпаки, — більша частина творчої інтелігенції піклується тільки про себе і свої кишені. Вона продає свою душу дияволів за безкоштовні ефіри на телебаченні, дешевий піар в ЗМІ і знижки на престижні концертні зали.

Сьогодні ми завдаємо першого удара по сайтах Микити Михалкова, Володимира Соловійова та Стаса П'єхі, а також очлюваній Кареном Шахназаровим кіностудії «Мосфільм». Це — ті люди, які підтримали окупацію

України й анексію частини її території. Це — ті представники «російської творчої інтелігенції», які з легкістю пішли на угоду з власною совістю і відмовили українській нації в праві на існування.

Тепер їм не буде спокою в кіберпросторі. І це тільки початок.

<http://nmihalkov.ru>
<http://trite.ru>
<http://vsoloviev.ru>
<http://stas-pjeha.ru>
<http://cinema.mosfilm.ru>
 Слава Україні — Героям Слава! Слава Нації — Смерть Ворогам!

Справді, на деяких названих сайтах висить ось така картинка (див. вище) або напис «Сайт в разработке», або взагалі нічого не завантажується. Кібергероям — слава!

ВІН ЛЮБИВ РІДНЕ СЛОВО!

(ПІДСУМКИ В ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ ім. ВОЛОДИМИРА ДРОЦІКА)

Поет, журналіст, шахтар та, насамперед, Громадянин України, який палко любив Батьківщину, Володимир Дроцік (1940-1993 рр.) народився на Яворівщині, але тісно пов'язав своє життя з Червоноградом. Працював на шахті № 4 «Великомостівська» («Відродження»), виступав з публікаціями у місцевих газетах. Його добірки віршів надруковано у журналах «Жовтень» («Дзвін»), у колективній збірці «Пісня і праця», мріяв видати власну збірку. Про це довірявся тільки дружам, рідним і писав у власному щоденнику.

Цього разу організатори, журі вирішили розглядати тільки видані книги. На V конкурс надійшло 51 видання — проза, поетичні збірки, дитячі книги, краєзнавчі видання. Як і в попередні роки, авторська географія доволі широка: Київ, Львів, Закарпаття, Червоноград, Сокаль, Дрогобич, Турка, Горлівка, Івано-Франківськ, Рівне, Золочів... А ще — Франція, Німеччина, США! Деякі автори не вперше подають заявки на участь і зізнаються: «Хоч я не був знайомий з Володимиром Дроціком, але ця Людина стала для мене близькою. Я його бащу (і не тільки з портрета), я відчуваю його присутність».

А чи може бути ще красче вітання пам'яті Поета?!

Усіх конкурсантів гостинно прийняла місцева школа № 9 (і це вже не вперше). А розпочалися урочистості величальною Червонограду — піснею «Місто над Західним Бугом» (слова — Володимира Дроціка, музика — Ольги Голузинець).

— Не читати ваші книги — гріх! — сказав у вступному слові, вітаючи гостей, завідувач відділу народної освіти м. Червонограда Ігор Гомонко. — Хоч, можливо, ви не маєте належної матеріальної підтримки, винагороди за це, але повсякчас творите добро, стоїте на сторожі Рідного Слов. Приємно, що цієї справи долучилася юні. Друковану книжку ніколи не замінить Інтернет-виданням. Якраз цими днями (а п'ятий конкурс ім. Володимира Дроціка відбувся 11 вересня) стартує книжковий форум у Львові. А ви створили Свято Книги у Червонограді!

Мабуть, це веління долі: найбільше книг журі виявило у номінації «Поезія». Тут годі не зазначити, що Володимир Дроцік шанував різні форми, жанри літератури, а не тільки поезію. Сказане — аж ніяк не докір іншим авторам. Він любив Рідне Слово! Він бачить нас і тішиться за

...Не судилося. Через важку недугу передчасно пішов із життя. Кажуть, що Бог забирає кращих, аби напоумілися суші...

Але Володимир Дроцік і далі живе — у словах! З ініціативи письменника, видавця Ігоря Даха йому присвячено Всеукраїнський літературний конкурс, який щорічно відбувається у Червонограді. Дитяча центральна міська бібліотека, де розмістилася «штаб» конкурсу, постійно отримує листи, книги, матеріали не тільки з України, а й з-за кордону!

кожного з нас!» (о. Роман Боруцький — з виступу на конкурсі).

Урочиста мить нагородження... Авторів представляли ведучі заходу — педагоги Галина Голько і Юрій Голотюк. Після представлення авторів у кожній номінації звутили українські пісні у виконанні учнів школи. Музикер-ник Юлія Цюпа та її самі школярі добре подбали про репертуар, ретельно готовували до концерту. Певен, ці твори припали б до душі Володимиру Дроціку. Віритися, він таки їх чув, десь там — з Небесних сфер.

Радімо, що Володимир Дроцік скликав не тільки дорослих авторів, членів НСПУ, УАП, а й творчу юні, школярів, серед них — і слухачі МАЛіЖу. Наймолодші літератори ніколи не залишаються без нагород, а їхня участь засвідчує, що у своєму творчому доробку вони вже мають перші зіброчки. У номінації «Дитяча книга юного автора» країщими стали: Раїса Обшарська «Вуаль Русалки» (лауреат); Володимир Комбель «Роман Шухевич» — історична поема (перше місце); Андрій Грушак «Краплі», Любов Бенедишин «Нотабене» (друге); Ганна Кузьмак «Дорога до себе», Марія Грицан «Струни любові», Степан Дупляк «Хуртовина ілюзій» (третє).

Номінація «Проза»: Світлана Талан «Розколоте небо» (лауреат); Наталія Осипчук «Осінь. До запитання» (перше місце); Раїса Обшарська «Танці на крилі яструба», Анатолій Власок «Інтуїція» (друге); Галина Дубенська «Маленькі життєві історії», Богдан Дячишин «Думки пам'яті», Іван Сало «Твори» (третє).

Принарадено: Іван Сало (м. Львів) — постійний учасник конкурсу, побратим Володимира Дроціка. Вони разом навчалися на факультеті журналістики Львівського університету, працювали на одній шахті, було, що навіть замешкали в одному робітничому гуртожитку, ділилися найсокровінішим — у сфері творчості, літературних і журналістських планів.

Традиційно надходять на конкурс книги для дітей. Це звичайно погодились організаторів, бо ця книга живе! У номінації «Дитяча книга дорослого автора» переможцями стали: Сергій

Не прогадали організатори конкурсу, коли ввели номінацію «Краєзнавство». Інтерес до цієї галузі науки ніколи не відступав. Навіть попри те, що в рядянські часи не все можна було надруковувати, адже панувала заскурбула ідеологія і не всі неспростовні факти були зручними для «старшого брата», відчуваючись обмеженістю у доступах до архівів (існували ж спецфонди), справжні вчені, науковці, дослідники-ентузіазти ніколи не цуралися

«Джерельце»

ЧИТАТИ — ЩОБ БУТИ УСПІШНИМИ

Дружина Президента України разом з дітьми відвідала ХХІІ Форум видавців у Львові. Президентська родина взяла участь у презентації публіцистичного триптиху з Бібліотеки газети «День», оглянула книжковий ярмарок та долучилася до першого Дитячого форуму.

Під час огляду книжкового ярмарку дружина президента та діти придбали її отримали у подарунок десятки книг сучасних авторів, поспілкувалися з відомим українським поетом і видавцем Іваном Малковичем, письменниками Левком Лук'яненком, Марією Матіос та іншими.

Зокрема, Марія Матіос подарувала родині Петра Порошенка книгу «Приватний щоденник. Майдан. Війна».

За словами авторки, у книзі є спогади її про родину Порошенків під час подій на Майдані: «Ви стали героями завдяки своїй широті й вірі у країну», — сказала авторка.

У відповідь Марина Порошенко подякувала письменниці за те, що вона вчить

ВІРШІ НАШОГО ДИТИНСТВА

Григорій ХРАПАЧ

Народився 1924 року в селі Гелетинях на Хмельниччині в сім'ї хлібороба. Шести роців осиротів, забрали його до себе родичі, яким за харч та сяку-таку одежину доводилося відробляти, пасучи худобу. Захопившись поезією в школі, особливо «Кобзарем» геніального Шевченка, складав віршовані казки та ілюстрував їх власними малюнками. Навчився грати на сопілці, гітарі та скрипці...

Зазнав тяжкого гніту неволі на рідній землі, окупованій гітлерівцями. Після визволення села пішов на фронт. Брав участь у боях за Чехословаччину, Польщу... Був поранений, має нагороди. І лише в повоєнні роки закінчив середню школу і заочно — філологічний факультет Львівського університету. Все життя навчав дітей української мови та літератури в школі свого села Гелетинці.

Минали роки, і світ побачили книжки Григорія Храпача для юніх: «Струмок», «Хто відгадає?», «Ластів'ята», «Коли ім'я гарне» та інші. А казка «Нерозумний ослик» перекладена дванадцятьма мовами народів світу. Його поезії приваблюють тем, що, народившись ніби з дитячої уяви, роблять дива — далі її розвивають. У них ненав'язливо оповідається про радість від праці, про щастя багато вміти і знати.

Василь ЛАТАНСЬКИЙ
с. Пруди в Криму

СТРУМОК

— Хлюп та хлюп, кльок та кльок, — Розспівався нам струмок, — Я біжу, біжу, біжу, Людям добре послужу! Ми схилилися над ним: — Як послужиш ти і чим? — Я ввіллюся в річку Буг,

Щоб турбінам дати рух, Щоб електрика дійшла
Хлюп та хлюп, кльок та кльок! — Отакий-то наш струмок.

ВЕСЕЛКА

Межею, де пшениця
Та гречка-медівниця,
Іде веселка, з бруду
Несе джерельну воду.
Ячмін торкає вуса:

— Вже досхочу нап'юся!

ГЛІД

Край дороги глід, глід,
Бородатий глід, глід.
В діда ягоди червоні!
Ми підставили долоні
Ще й подолки раз, раз:
— Пригощайте нас, нас!
Глід сміється бородатий:
— І самі могли б нарвати!

ЗАГАДКИ

* * *
Ой котилось коло,
Коло-покотолько,
Всіх ласкаво гріло,
Цілий день світило.
А під вечір коло,
Коло-покотолько
Дуже натомислось —
Спати покотилось. (Сонце)

* * *
Що воно за дивна птиця?
Світла денного боїться.
Дзьоб гачком, велики очі,
І не спиться їй щоночі.

— Ху-ху-ху! —
кричить, співа.
Відгадали? Ни? (Сова)

* * *
Йшла зоряніця,
Красна дівіця,
Через покоси,
Гублячи слози...
Місяць дивився

І засмутився.
Сонечко встало —
Слізки зібрало. (Роса)

* * *
Скрипу, скрипу —
Вже мандрує.
Жартома, а чи всерйоз
Геть шибки всі замурує
Білим сріблом дід... (Мороз)

«ТИНІ ЗАБУТИХ ПРЕДКІВ» – ЯК МРІЯ УКРАЇНСЬКОГО КІНЕМАТОГРАФА

НА ПОЧАТКУ ВЕРЕСНЯ ВИПОВНИЛОСЯ 50 РОКІВ ІЗ ДНЯ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ФІЛЬМУ «ТИНІ ЗАБУТИХ ПРЕДКІВ», ВІДРЕСТАВРОВАНУ СТРІЧКУ ПОКАЗАЛИ У ВСІХ ВЕЛИКИХ МІСТАХ УКРАЇНИ. ФІЛЬМ ДЕМОНСТРУВАЛИ НА ВЕЛИКИХ ЕКРАНАХ ПРОСТО НЕБА.

Ювілеї культурних подій і великих битв існують тільки для однієї мети, — щоб згадати те, що справді було важливим. Напередодні 50-річчя першого показу фільму «Тині забутих предків» я включила Ютуб, щоб переглянути окремі сцени фільму, який дивилася досить давно, і... пропала. Повірте, у цей світ Параджанова-Миколайчука-Кадочникової та самої Гуцульщини, що заворожує, варто потрапляти частіше.

Що таке «Тині» (так називають фільм критики та глядачі)? Свого часу стрічку представляли як українське поетичне кіно. Проте, що воно стало класикою світового кінематографа, свідчать цифри рейтингу на кінопошуку, цифри переглядів та позиції у списку двадцятки кращих фільмів світу. Через 50 років після виходу українське кіно продовжує цікавити та закохувати у себе навіть молодих, занурених у спецефекти, комп’ютерну графіку, суперзвук та голлівудські обличчя, глядачів. Я думаю, що «Тині» треба дивитися вперше, коли хочеш, років у 14, потім у 20 і обов’язково – після сорока.

Поставивши на паузу сцену в церкві («Іване, а чи будемо ми в парі?»), я запитую себе: «Ну як? Як це стало можливим: у 60-ті на українській обмеженій у гроах та засобах вираження (бо ж радянщина) кінематографа студії народилася картина, достойна за своєю видовищністю, глибиною та філософією світових кіновізорів». Яко, в якому кожен із зіркових акторів не перетягує ковду на себе, бо це кіно про гори, про кохання, про Україну, про тіні забутих предків.

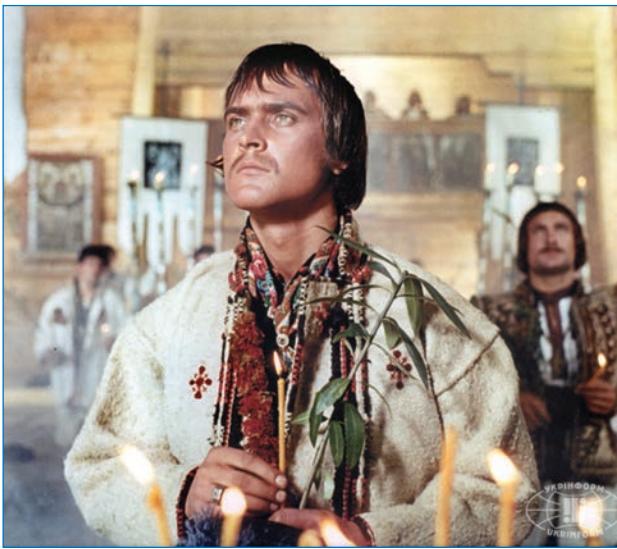
«Тині» увібрали в себе дуже багато історій. Цей фільм тримається не лише на таланті однієї персони, ти жадібно слухаєш що партитуру, дивишся набір кадрів і планів,

Обряд одягання ярма на наречених: Марічка — актриса Лариса Кадочникова, Іван — актор Іван Миколайчук

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ! Оскільки жодних офіційних наказів або розпоряджень, що стосуються зміни формату випуску «Кримської світлиці», з моменту окупації Криму ми не отримували (а згідно з українським законодавством, такі рішення узгоджено приймаються лише співзасновниками засобів масової інформації або судом), продовжуємо готовувати до друку щотижневі номери газети і направляти їх до київської друкарні. Як і раніше, починаючи з 2002 року, на редакційному сайті щоп'яtnicі виставляється електронна версія тижневика, зокрема у pdf-форматі. Розміщену нижче інформацію про умови передплати «Кримської світлиці» та інших культурологічних видань продовжуємо публікувати як нагадування «борцям» за інформаційний простір України про їхні держслужбові зобов'язання перед читачами і державою. Редакція «КС»

ФОРМИТИ ПЕРЕДПЛАТУ на всеукраїнську загальнополітичну і літературно-художню газету «Кримська світлиця» та інші культу́рологічні видання ДП «Національне газетно-журнальне видавництво» (газету «Культура я життя», журнали «Українська культура», «Український театр», «Театрально-концертний Київ», «Музика», «Пам'ятки України: історія та культура») можна в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України. У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на ці видання можна через сайт www.presa.ua на сторінці «Передплата On-Line». Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії можна за адресою – <http://presspoint.ua/>. Така послуга доступна в будь-якій країні світу. **Довідки за тел.: (044) 498-23-64; e-mail: nnu.kultura@gmail.com**

Іван Миколайчук у фільмі «Тині забутих предків»

віднайдених Параджановим та Ілленком у горах та карпатських селах (фільм знімався у кількох селах, у Верховині, Соколівці, в Бистреці, Рибниці, Криворівні, у деяких з них іще не була проведена електрика, за окремими кадрами виїжджали з десяток разів). Ти слухаєш за кадрові голоси справжніх гуцулів – говірка їхня видається такою музичною, такою емоційною, у ній важливі і слова, і дихання, і емоції.

Ви не «переварите» за один перегляд усі пункти фільму, все, за що він здобув близько трьох десятків міжнародних премій. Але можна розбити собі фільм на власні оповіді і дивитися, залежно від настрою, кілька різних «Тиней».

«ТИНІ» – ЦЕ ІВАН МИКОЛАЙЧУК

Я казала, що акторське сузір'я, наші велики майстри нібито тримаються в тіні «Тиней», не заважаючи нам побачити Гуцульщину. Але талант та харизму не сковавши. І не сковався від усвідомлення, що без кожного з них «Тині» б не стали шедевром. Отже, «Тині» – це Іван Миколайчук. Цей ладний, з ідеальною зовнішністю чоловік, для тієї епохи – символ всього українського. Цікаво, що ще в 1963 році в одному з інтервю українському виданню він сказав, що вірить у Бога, не вірить у комунізм, найбільш перспективним вважає народ України, а найбільше шкодує, що він невільний.

У найпростішій трактовці Іван грає в фільмі гуцульського Ромео, який утратив свою кохану Марійку (Марія загинула під час повені). Але цей драматизм і надрив для сина Гуцульщини тут значить більше. Таке враження, що у «Тинях» він освідчується у любові до власного краю, що тужить за власною країною. Цікаво, що у житті Івана його дружина постійно ку-

«ТИНІ» – ЦЕ СЕРГІЙ ПАРАДЖАНОВ

Режисер фільму – Сергій Параджанов – удача для нас усіх. Удача тому, що полюбив твір Коцюбинського «Тині забутих предків», що закохався в Карпатах і створив фільм, з яким його привітали Курасава та Фелліні. Удача і тому, що зумів зібрати найкращих українських акторів, які наїдили сотні кілометрів на кіношному «рафіку». Задля зйомок він рік жив у гуцульській родині, жадібно вбиравши слова та звичай краю. І удача, що він, коли вже мав затвердженого на роль Івана російського актора, після проб без вагань уявив замість нього Івана Миколайчука.

ЗМІ багато писали про зірковий склад акторів і творців фільму. Крім уже згаданих, стовпами фільму були художник Георгій Якутович, який обожнював Карпати, оператор Юрій Ілленко, який знав гори і прискіпливо обирає

місця для кожного епізоду фільму.

І ще один актор, колективний, збірний, – гуцули. Крім головних виконавців, усі актори були гуцулами. Вони не лише консулютували Параджанова, гуцули знімалися в масовках, голосили на похоронах, щедро ділилися із не менш щедрим до них Параджановим своїм життям, звичаєм, історіями. Параджанов казав, що зданет етнографічний матеріал перетворити на повсякденний. Думаю, що «Тині» дали серйозний імпульс для етнографічних розвідок у Карпатах. Ну, наприклад, дошлибні стосунки в карпатських селах, які уживаються із побутовою релігійністю, похоронні обряди, які майже переходять у оргістичні забави, колоритний мольфар та повсякденне вітання: «Сла Йсу» («Слава Ісусу Христу»), язичництво та різноманітні місцеві ритуали.

«ТИНІ» – ЦЕ МРІЯ ПРО УКРАЇНСЬКЕ КІНО

Я не могла б переповісти про всі складові успіху фільму. Може, це музика? Тільки яка? Звук флюра, сопілки чи трембіти? А може, колядки чи голосіння? Чи музика композитора Мирослава Скорика, якого Параджанов, перебравши всіх композиторів, відшукав у Львові. Може, приворожує краса акторів? Бо ж не кажи, – і кохана, і некохана жінки Івана були дуже гарними. Може, костюми чи кольори? Ну добре, проїздивши десятки сіл, Параджанов зумів знайти унікальні прикраси та розкішні костюми, а далі – справа художника. Але звідки в радианських художників-постановників узялася червона геометрія розписів корични на білому тлі? Або червона парасолька Палагні? А може, так приворожують полонина зі смереками, гірські річки чи процесії гуцулів? Чи, може, нічна зоря – символ кохання Маріїки Івана?

Це неможливо розбити чи виокремити. Кохання аж до смерті, звуки та образи картини – кожен елемент був ідеально спланований і народжений Параджановим та його блискучою командою. Колись я подумала, що фільм «Тині» також став іому у народі. Після того, як Параджанова посадили, розгорнулася міжнародна кампанія за його звільнення. І зважуся сказати, він виплекав фільм, але фільм розповів про нього всьому світові.

Напевно, цими днями з приводу 50-річчя фільму зустрічимо багато правильних слів про відродження нового кіно, про необхідність державної підтримки. Все це так. Але «Тині», небюджетні «Тині» пробилися крізь усі перепони радианської залишкої завіси, взяли тридцятку міжнародних нагород, серед яких і 24 Гран-при, і досі вперше стоять на п'єдесталі. Напевно, не варто шукати причин і пояснень відсутності фільмів, а треба просто читати і просто зімати!

Олена МІГАЧОВА
<http://www.ukrinform.ua>

УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ – НА ПЕРЕДньому КРАЇ

«ЧЕРВОНА РУТА» В МАРІУПОЛІ

З 18 до 20 вересня 2015 року в м. Маріуполь за підтримки Міністерства культури України відбудеться Всеукраїнський фестиваль сучасної пісні та популярної музики «Червона рута».

Нині увага всього світу привертає до подій в Україні. Маріуполь – чергова мета російської агресії. Це – коридор суходолу для проникнення в анексованій Росією Крим.

Сподівання агресора – не тільки на економічне виснаження України, а й, насамперед, на послаблення морально-психологічного станову військовослужбовців і цивільного населення в прифронтовому місті – не справдилися. Патріотизм громадян усієї України, захист українського війська, масштабний волонтерський рух, робота засобів масової інформації дає нагоду провести фестиваль «Червона рута» у Маріуполі.

Протягом трьох днів заходи пройдуть на центральній площі, парках та в концертних залах міста. Вони включатимуть проведення фінальних конкурсів, Гала-концертів та фестивалів нових переможців. Відкриття фестивалю – зірок української естради – лауреатів «Червоні рути» минулих років, концерт виконавців української діаспори з Канади, Америки, Австралії та Європи, концерт рок-туртів Маріуполя та ін., а також супутні патріотично-виховні заходи. У фінальних конкурсах візьмуть участь 350 молодих виконавців – переможців відбіркових конкурсів 2014 року з усіх регіонів України, у т.ч. з Криму.

Змагання пройдуть відразу у шести найпопулярніших музичних жанрах (популярної, сучасної танцювальної, акустичної, рок, експериментальної музики, українського автентичного фольклору). Спеціально для участі у фестивалі молодими музикантами буде створено виконано близько 300 нових пісень українською мовою.

